

קלט

בס"ד

מפתח לספר
סיפורי צדיקי ישראל

- א. עולם הבא עבור הסרת בלורית _____ קמא
- ב. הגאון הקדוש מורנו הרב ר' יוסף אלימלך כהנא זצ"ל, _____ קמב
- ג. קדושת תפילין _____ קמד
- ד. וכתבתם, כתיבה תמה _____ קמו
- ה. עונש לאחד שלא הניח תפילין, שאחר מותו מצאו _____ קמז
- ו. עונש לקרקפתא דלא מנח תפילין _____ קמח
- ז. איך אפשר לקלקל הפרשיות פשמתפללין בהם שלא _____ קמט
- ח. הצדיק בשעה שמניח תפילין מקשר נשמות ישראל _____ קנ
- ת. הקדוש ברוך הוא _____ קנ

ט. התעוררות גדולה לבחור פר מצנה

לא לדבר עם התפילין ובבית הכנסת _____ קנא

י. מעשה מהרב הקדוש ר' אורי מסטרעליסק זצוק"ל —

יום הפר מצנה שלו — מניח תפילין מהרב הקדוש ר' משה

מפשוארסק זצוק"ל זי"ע _____ קנא

יא. מעשה נורא מגודל האיסור לדבר בבית הכנסת ובתפילין — קנג

יב. עונש המעבירים פאות הראש ופאות הזקן _____ קס

קמא

ספורים נפלאים
בענין בלורית

— א —

עולם הבא עבור הסרת בלורית

שוליא דספר עבר פעם בערב ראש השנה על יד ביתו של הצדיק הקדוש רבי לך יצחק מפרדיצ'וב זצ"ל. הלך אותו שוליא בגילוי ראש, ושערותיו עשיות בלורית.

הצדיק ראהו דרך החלון, וקראו להפגס אליו. נכנס, והצדיק שאלו:

— למה לך הבלורית הזאת?

— בשביל — השיבו הלה — שיש לי עסק עם שרים ו"פריצים" הבאים להסתפר ואני צריך להתנאות בפניהם.

— שמע נא — אמר לו הצדיק: — אני נותן לך אדום אחד בשכר שתוריד את בלוריתך; הרי יש בזה משום ו"בחוקותיהם לא תלכו".

— לא! השיבו הפחור.

— ובכן — הוסיף לו הצדיק — אתן לך שלשה אדומים בעד זה.

והבחור אינו מסכים. הוסיף לו הצדיק עוד ועוד, עד שהגיע לעשרים אדומים, והבחור באחת: לא.

אז אמר לו הצדיק:

— אם תסיר תיכף את בלוריתך, אני מבטיח לך עולם הבא.

מששמע הבחור דברים אלה, חטף מיד מתוך כיס בגדו מספרים, ופרגע אחד גזז את כל בלוריתו.

צמד הצדיק מפרדיצ'וב והמליץ לפני הקדוש ברוך הוא:

— רבנו של עולם! ראה נא, מה גדולה ומה חזקה היא אמונתם של היהודים, אפילו של הפשוטים ביותר! כמה יגיעות צריך אדם שכנה ליגע, וכמה טרחות הוא צריך לטרוח, עד שירויח אדום אחד, וכל שכן שעשרים אדומים הוא סכום עצום לפניו, ובכל זאת מה שלא רצה לעשות בעד עשרים אדומים עשה בעד חלק לעולם הבא, אף שמעולם לא ראה אותו עולם הבא בעיניו...

— ב —

הגאון הקדוש מורנו הרב ר' יוסף אלימלך פהנא
זצ"ל,

אש להבה נגד מגדלי בלורית

בכנסיה הגדולה הראשונה של האגודה שנתכנסו שם גדולי ישראל וחקמיה באו גם הרב הקדוש מניטרא והגאון

קמג

הקדוש ר' יוסף אלימלך פהנא הי"ד גאב"ד דקהל אונגנוואר
ונשיא כולל ר' מאיר בעל הגנס, (נהיה מאחד מחמשה
הגאונים שהכריעו בקאנצילא רבנדאפעסט והעיד עליו מרן
הבעל מנחת אלעזר זצ"ל שלאחר פטירתו של הגאון
מראגאטשוב בעל צפנת פענח הוא נשאר יחיד בדורו בש"ס
ופוסקים ובתורת הנגלה).

כשהגאון הצדיק הנ"ל נכנס לאולם הכנסיה מיד בקשו
בו הסדרנים והושיבוהו בראש השולחן בין שני גאונים
גדולים, פתאום ראו הסדרנים שהגאון הנ"ל נעלם ממקומו,
לאחר כמה רגעים נתברר שעזב את הכנסיה, להפתעתם מיד
רצו אחריו וישיגוהו, ושאלו אותו מה קרא שבא להכנסיה
ועזב את הכנסיה האם יש איזה סיבה לזה? הגאון הנ"ל השיב
בתמימות בצדקתו וביראתו: כי כשהושיבני על מקומי פנתי
מימיני ומשמאלי וראיתי שם שני רבנים שיושבים עם
בלוריות מיד החלטתי לצאת כי ח"ו לא אשב עם קרקפתא
דלא מנח תפילין. הסדרנים נסו לשנות דעתו, והוא אמר
להגבאי שלו שמיד גלך לרפכת וחזר הביתה.

מעשה זה שמעתי מתלמיד כ"ק הי"ד אשר היה שם
בשעת מעשה, ושמו זאב יודא לעבאביץ מנתניא תלמיד כ"ק
אדמו"ר זצ"ל.

— ג —

קדושת תפילין

מנהג היה בפרדיצ'וב, שהגבאי של חכרא קדישא היה לוקח את התפילין של הנפטרים לרשות החכרא, והיה מוכרם אחר כך לטובת החכרה.

פעם אחת בא הצדיק ר' לוי יצחק אל הגבאי, וביקש להראות לו זוג של תפילין לעצמו, הראה לו הגבאי את כל התפילין, והצדיק בירר זוג אחד מהם, ואמר שזוג זה הוא רוצה לקנות.

הגבאי הבין שהצדיק לא ילך סתם לחכרא קדישא בשביל לקנות תפילין מן המוכן, ובנדאי יש דברים בגו, ועל כן אמר להצדיק:

— רבי את כל התפילין הנמצאים כאן יוכל לקנות, מלבד זוג זה. את הזוג הזה לא אֶמְכֹּר...

והצדיק מפציר בו למכור לו דוקא זוג זה. לבסוף אמר לו הגבאי:

— אני מסכים למכור להרבי את התפילין הללו, בתנאי שיגיד לי מה טיבם של תפילין אלו, שהרי לא לחינם מחזר הרבי אחריהם.

נענה הצדיק ואמר לו:

האחים הקדושים ר' אלימלך ור' זושא היו נוהגים לנדוד בעזירות ובכפרים, בשביל לעשות בעלי תשובה. דרפם היה

קמה

שִׁכְּשְׁהוּ בָּאִים לְאִיזָה מְקוֹם לְלוֹן שָׁם, הָיָה אַחַד מֵהֶם פּוֹנֶה לְחִבְרֹו, כְּחוּטָא שְׁפוֹנָה לְרַבִּי, וְהָיָה בּוֹכָה וּמִלְלָה עַל "חֲטָאִיו" וּמִבְקֵשׁ מִחִבְרֹו שְׂיִתֵּן לוֹ "תְּשׁוּבָה", וְהָיָה מְפָרֵט בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אֶת כָּל אוֹתָם הַחֲטָאִים שֶׁבְּעַל הַבַּיִת שָׁל אוֹתוֹ מְקוֹם חֲטָא, וְהָיָה אוֹמֵר אוֹתָם עַל עֲצָמוֹ, וּמִתּוֹךְ כֵּךְ הָיָה בְּעַל הַבַּיִת, שֶׁשָּׁמַע אֶת הַדְּבָרִים נִזְכָּר שֶׁ"גַם" הוּא עָבַר עַל אוֹתָן הַחֲטָאִים, וְהָיָה מִתְעוֹרֵר לְתְּשׁוּבָה.

וּבְאוֹ פַעַם לְכַפֵּר אַחַד, וְלָנוּ, כְּמִנְהַגּוֹ, בְּבַיִת הַיְהוּדִי הַיּוֹשֵׁב בְּאוֹתוֹ כֶּפֶר. בְּלֵילָה הַתְּחִיל ר' זושא לְבַכּוֹת וּלְבַקֵּשׁ מֵאֲחִיו תְּשׁוּבָה עַל זֶה, שֶׁכָּל יָמָיו לֹא בָדַק אֶת הַתְּפִילִין שְׁלוֹ, וְעַכְשָׁיו בְּדַקָּם וְרָאָה שֶׁהֵינָם רִיקִים, מְבַלִּי כָּל פְּרָשִׁיּוֹת, וְנִמְצָא שֶׁהָיָה כָּל יָמָיו "קַרְקַפְתָּא דְּלֹא מְנַח תְּפִילִין". וְר' אֱלִימֶלֶךְ הַתְּחִיל לְהוֹכִיחוֹ עַל כֵּךְ, וּלְהַפְּלִיג אֶת כָּל חוֹמֵר הָעֵינָן. בְּעַל הַבַּיִת שָׁמַע אֶת כָּל הַדְּבָרִים, וּפְתָאוּם נִצְנֵץ רְעִיּוֹן בְּמוֹחוֹ: הֲלֹא גַם אֲנִי לֹא בְּדַקְתִּי מֵעוֹלָם אֶת הַתְּפִילִין שְׁלִי! תִּיכַף רַץ בְּחַפְזוֹן וְנִטַּל אֶת תְּפִילָיו, פְּתָחֵם — וְהִנֵּה הֵם רְקִים לְגַמְרִי, מְבַלִּי כָּל פְּרָשִׁיּוֹת! נִבְהַל הָאִישׁ, נִיגַשׁ לְהָאֲחִים הַקְּדוּשִׁים וְהַתְּוֹדָה לְפָנֵיהֶם עַל הַמְּכַשׁוֹל הַגָּדוֹל שֶׁקָּרָה "גַם" לוֹ בְּעֵינָיו הַתְּפִילִין, וּבְכָה וְהִתְחַנֵּן לְסֵדֶר לוֹ תְּשׁוּבָה.

אָמַר ר' אֱלִימֶלֶךְ לְר' זושא:

— כָּתוּב תִּיכַף פְּרָשִׁיּוֹת בְּשִׁבְלֵי אִישׁ זֶה, וְהַתְּכַוֵּן בְּכַתִּיבְתָךְ לְהַמְשִׁיךְ בְּפְרָשִׁיּוֹת אוֹר כְּזֶה, שְׂיִהְיֶה מְכוֹנֵן לְאִישׁ שֶׁלֹא הֵנִיחַ תְּפִילִין כָּל יָמָיו.

כְּתֹב ר' זושא אֶת הַפְּרָשִׁיּוֹת, הַנִּיחָם בְּכַתְּיָם שֶׁל הַתְּפִילִין
וּמְסָרֵם לְהָאִישׁ.

אֲבָל הָאֹרֶר וְהַקְדוּשָׁה שֶׁל אוֹתָם הַתְּפִילִין הָיוּ מְרוֹבְכִים
מִכְּפִי שְׂאוֹתוֹ אִישׁ יָכוֹל הֵיחָ לְסָבּוֹל, וְלֹא עָבְרוּ יָמִים מוֹעֲטִים
וְאוֹתוֹ אִישׁ נִפְטָר בְּבִרְדֵּי צוּב.

וְהֵם הֵם — סִיִּם הַצְּדִיק מְבִרְדֵּי צוּב — הַתְּפִילִין הַלְלוּ,
שֶׁנִּתְגַּלְגְּלוּ לְרִשׁוֹת הַחֲבֵרָא קְדִישָׁא.

— ד —

וּכְתַבְתֶּם, כְּתִיבָה תְּמָה. (שַׁבַּת קג:)

בְּזִמְנָן שֶׁהֵרַב בְּעַל ה"תְּנִיא" יָשַׁב בְּמִזְרִיטְשׁ וְשִׁימַשׁ אֶת
רַבּוֹ הַמַּגִּיד, קָרָא אוֹתוֹ פַּעַם הַמַּגִּיד וְאָמַר לוֹ, שֵׁשׁ קְטָרוֹג
בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים עַל שֶׁכִּכְתַּבְתָּ תְּמוּנַת הָאוֹתִיּוֹת בְּסֵת"ם אֵין
הַשְׁוֹאָה בֵּין הַפּוֹסְקִים וְהַמְּקוֹבְלִים, וְעַל כֵּן צִיָּהוּ לְעִיִּין הֵיטֵב
בְּדַבְרֵי הַפּוֹסְקִים וְהַמְּקוֹבְלִים וְלִמְצוֹא דְרָף יִשְׂרָה וּנְכוֹנָה גַם
לְדַעַת הַפּוֹסְקִים וְגַם לְדַעַת הַמְּקוֹבְלִים. הַעֲמִיס הֵרַב עַל עֲצֻמוֹ
מְלֹאכֶת קוֹדֶשׁ זֶה וְאַחֲרֵי זֶמֶן מָה צִיִּיר אֶת תְּמוּנַת הָאוֹתִיּוֹת
בְּאוֹפֵן שֶׁהָיוּ מִתְּאִימוֹת לְשִׁתֵּי הַדַּעוֹת, כְּשֶׁהֵבִיא אֶת הַתְּמוּנוֹת
לְרַבּוֹ הַקְדוּשׁ, יִשְׂרוּ בְּעֵינָיו, וְהוֹדָה לוֹ עַל עֲבוֹדָתוֹ, וְאָמַר לוֹ
שֶׁכָּרְגַע זֶה הַכְרִיזוּ בְּפַמְלִיא שֶׁל מַעְלָה שֶׁכֵּן צְרִיכָה לִהְיוֹת
צוּרַת הָאוֹתִיּוֹת.

בְּיוֹם הַמַּחֲרַת נִסַּע הֵרַב לְדַרְכוֹ, וְנִפְרָד מֵאֵת הַמַּגִּיד בְּכַרְכַּת
הַדְרָף. נִסִּיעָתוֹ הֵיחָה דְרָף עִיר אַנִּיפּוֹלִי. הִגִּיעַ לְשֵׁם בְּלִילָה,

קמז

בשפל בני העיר ישנים. ראה הרב מרחוק שכבית אחד דולק
 גר והלך לאותו הבית להתאכסן שם. ואותו הבית היה של ר'
 דוד סופר סת"ם. כשבא הרב אל הבית, מצא את ר' דוד יושב
 וכותב ספר תורה, ולא רצה הרב לבלבלו. הלך בחשאי עד
 שהגיע למקום פתיכתו, ולתמהונו הגדול ראה שהוא פותח
 האותיות ממש כמו שהוא חידש אתמול אחר רוב עמל
 ויגיעה. נשתומם מאוד הרב, כי נדע שר' דוד לא היה
 במיזריטש בשעה שמסר להמגיד את התמונות. המתין הרב עד
 שגמר לכתוב. כשראה ר' דוד את הרב שמח מאוד וקבלו
 ברוב אהבה וכבוד. שאל אותו הרב מנין לו דרך זו בכתבת
 האותיות. השיבו ר' דוד:

— אני אינני יודע דבר, אלא שהרב הקדוש ר זושא
 אמר לי היום שהכריו בפמליא של מעלה לכתוב תמונת
 האותיות באופן זה, שהוא מתאים לדעת הפוסקים והמקובלים
 גם יחד. ור' זושא צייר לי בפרטות איך לכתוב.

נבהל מאוד הרב מקדושת ר' זושא, והלך לקבל פניו,
 ונסע לדרך לשלום.

— ה —

עונש לאחד שלא הניח תפילין, שאחר מותו
 מצאו בקברו נחשים שנקרו את מוחו וזרועו

בספר מנוחת המאור (גר ג' כלל ג', ח"ה פ"ב) בפירוש נפש יהודא
 פתח שם וזה לשונו:

פעם אחד קבר השר ליהודי שגר אצלו והיה אצלו גדול מאוד, ואחר ימים עבר על קברו אמר אראה איך היהודי שוכב בקברו, וצינה לפתוח ומצא נחש אחד עומד על מצחו מקום הנחת תפילין, ושתי נחשים נוקרין בפייהם במוחו ותלויין למטה כשני רצועות של תפילין, ונחש אחד בן על זרועו, ונחש אחד כרוך על זרועו ועל ידו כפריכת התפילין שבניד, ושלה השר אחרי היהודים לראות על מה זה, ושאלו היהודים להשר הלא כל ימיו היה אצלך, ראית מימך שהניח תפילין בדרך היהודים? אמר לא, אמרו לו הנה זה ענשו שמניחין לו עתה רחמנא לצלן עד כאן לשונו.

— 1 —

עונש לקרקפתא דלא מנח תפילין

כתב לי הרב הגאון המפורסם מורנו הרב אברהם ברוך רוזנברגר שליט"א האב בית דין דקהלת גמזו, ששמע מכבוד קדושת אביו מורנו ורבינו הגאון הקדוש האב בית דין דקהלת דיערעש [בעל מחבר שאלות ותשובות תורת יקותיאל] שבימי האדמו"ר הגאון הקדוש צדיק יסוד עולם אור ישראל וקדושו כבוד קדושת מרן יהושע זכר צדיק לברכה האב בית דין דקהלת בעלז. אירע פעם אחד שנעדר איש אחד, ואחיו היו שמה עד זבולא בתרייתא. ופשעו לכו לביתם ראה אחד מאחיו של הנפטר שנאבד לו כיסו עם שטרות כסף סכום עצום. ונזכר לאחר חיפושים מרובים שאין ספק שנפל כיסו לתוך ארנו של אחיו הנעדר בעת שנפרד ממנו אחרי שבקש

קמט

מחילתו. והלכו לרבם הקדוש שנתיר לפתוח הקבר, וברוח
קדשו ראה שיצמח מזה קידוש השם ונתיר להם לפתוח אם
יתאספו כל אנשי העיר לשם לראות דאית דין ואית דין. כי
הנעדר היה קרקפתא ולא מנח תפילין. וכשפתחו קברו מצאו אחרי
עבור כמה שעות מעת שנסתם הקבר שהדקין של הנעדר היו
כרוכין על ידו השמאלית כעין רצועות של תפילין. והרב
הקדוש עורר את כל אנשי העיר לתשובה למען ישמעו
וייראו, ונתקדש שם שמים על ידי זה והרהורי התשובה שגרו
דבר זה היה תיקון לנשמתו של הנפטר.

— ז —

איך אפשר לקלקל הפרשיות כשמתפללין בהם שלא כראוי חס ושלום

הרב הקדוש ר' דוד המגיד מסטעפן זכר צדיק לברכה,
עוד במי חורפו היה עני ותשוקתו היה לתפילין יקרים וקנה
תפילין טובים מאוד, ואחר כך מצא איזה שאלה בהפרשיות
שהיה קלוקל באות. ובא להמגיד הגדול ממעזריטש
זי"ע, וסיפר לפניו זאת ואת הצער שלו, ולקח המגיד את
הפרשה ונגע במצחו הקדוש ונתקן האות ונתהווה כשרים. אף
על פי כן שאל הרב הקדוש ר' דוד להמגיד, הלא על פי דין
תורה צריכין להיות כסדרן, והשיב לו המגיד הקדוש הנה
התפילין הללו לא היה בהם שום פסול חס ושלום, רק מחמת
שהתפלל בהם איש אחד שלא כראוי ועשה מסך המכדיל על
האות, וכאשר קדשתי אותם על מצחי האות עלה ככראשונה

ופְּשָׁרִים הֵם. [נְעִיין בְּתוֹלְדוֹת הַתְּנָא (אות פ"ז) מַעֲשֵׂה נוֹרָא
מִפְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל תְּפִילִין מִהַבְּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע].

— ה —

הַצְדִּיק בְּשַׁעַה שְׂמַנִּיחַ תְּפִילִין מִקְשֵׁר נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

בְּסִידוֹר לֵב שִׂמַח פָּתַח שְׂמַעְתִּי מִצְדִּיקִים שְׂאוֹמְרִים
מִקְשִׁירָה שֶׁל יָד שְׁלֵהֶם הֵם מִקְשָׁרִים כָּמָה וְכָמָה אֲנָשִׁים
מִיִּשְׂרָאֵל לְחַיֵּי הַחַיִּים בְּרוּךְ הוּא.

וּבְכַתְבֵי הַרֵב הַצְדִּיק הַקְּדוֹשׁ מוֹרְנוּ הַרֵב רַבִּי שְׁלוֹם מִבְּעֻלּוֹ
זְצוּק"ל (נְאֻתָחֲנֵן) זְצ"ל הַצְדִּיקִים בְּחַיֵּיהֶם בְּדַבְּרוֹתָם וּבַעֲשִׂיתָן
הֵם מְדַבְּקִים וּמִקְשָׁרִים נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְשׁוֹרְשָׁן, כְּמוֹ שְׂשַׁמְעַתִּי
שְׂאָמַר רַבִּי מִיכְלֵי זֶלֶה"ה בְּשַׁעַה שְׂבִירָךְ לְהַנִּיחַ תְּפִילִין וְהָיָה
מִקְשֵׁר שֶׁל יָד, הָיָה מִקְשֵׁר נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
עַל כָּמָה מְאוֹת פְּרָסְאוֹת, נְאֻמַּת הוּא. מִכָּל מְקוֹם אָמַר רַק עַל
כָּמָה מְאוֹת פְּרָסְאוֹת וְגַם לֹא לְעוֹלָם רַק בְּחַיִּים בְּשַׁעַה שְׂהָיָה
מִנִּיחַ תְּפִילִין וְכַדוּמָה, וְדוֹר הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם הַתְּפִלָּל אֲגוּרָה
בְּאֵהֲלִיךְ עוֹלָמִים, שְׂיִגוֹר בְּאוֹהֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם,
שְׂיִזְכֶּה לְמַדְרָגוֹת גְּדוּלוֹת וְנִתְקַבְּלָה תְּפִילָתוֹ, וְכֵן כָּל נְשָׁמוֹת
הַצְדִּיקִים בְּכָל דוֹר וְדוֹר לְפִי מְדַרְגָתָן כִּף הֵם זוֹכִים.

— ט —

התעוררות גדולה לבחור בר מצנה
לא לדבר עם התפילין ובבית הפנסת

ידוע שמרן כבוד קדושת האדמו"ר מבעלז זצוק"ל זי"ע,
בכל עת שבא אליו בחור לפני הבר מצנה להתברך, היה רגיל
להזהיר שלא לדבר עם התפילין, לכן בחור הבר מצנה ראוי
לך לתת לב שתהיה נזהר מאוד שלא לדבר דיבורי חול
ושיחה בטילה עם התפילין ובבית הפנסת, ואם תתרגל כך
בנערותך אזי יקל לך לפשתגדל, וכמו שאמר הפתוח (משלי
כב, ו) חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה.

— י —

מעשה מהרב הקדוש ר' אורי מסטרעליסק
זצוק"ל — יום הבר מצנה שלו — מניח
תפילין מהרב הקדוש ר' משה מפשווארסק
זצוק"ל זיע"א

הרב הקדוש והנורא מורנו הרב ר' אורי מסטרעליסק
הנקרא כפי כל "השרף", נשאר יתום מאביו ל"ע עוד בהיותו
קטן.

אמו הצדקת היתה מתפרנסת במעשה ידיה בעבודה קשה,
כשהיה עוד כמה שנים לפני הבר מצנה שלו אמרה לו אמו
הנה כשיגיע הבר מצנה שלך הנני יודעת כי בתדאי תרצה

לקנות לך תפילין מהודרים וחשובים מאוד, ואני לא אוכל לקנות לך תפילין פאלה, לכן עצתי שאתן לך בכל יום כמה פרוטות ואתה תקבץ את הכסף בקופה שלך ופרוטה ופרוטה מצטרפת עד שיגיע זמן הבר מצנה אז יהיה לך כל הסכום שתוכל לקנות מזה תפילין כשרים חשובים ומהודרים.

בימים ההם היה מפורסם הרב הקדוש ר' משה מפשעווארסק זצוק"ל והיה לו שם טוב בין העולם החסידי בפרט לסופר חשוב וצדיק גדול וקדוש והתפילין שלו היו חשובים מאוד מאוד, אי לזאת היה להילד (הרב הקדוש ר' אורי מסטרעליסק) תשוקה גדולה לקנות מהסופר הנ"ל.

כמה שבועות לפני הבר מצנה הלך רגלי בדרך לפשעווארסק למען לקנות לו תפילין מהנ"ל, בכל הדרך לא נדמן לו שום עגלה שיוכל לנסוע אהו ביחד והיה מוכרח לילך ברגליו כל הדרך, בלילה שלפני הבר מצנה שלו עדיין היה בדרך בכפר סמוך לפשעווארסק ומכינן שביום המתרת הוא יום הבר מצנה שלו והיה משתוקק ומתגעגע להניח התפילין של הרב הקדוש הסופר הנ"ל, ולכל הפחות בהשאלה ביום הבר מצנה שלו, לכן הלך רגלי כל הלילה עד שבא בבוקר לפשעווארסק ושם שאל על מקומו של הרב הקדוש ר' משה הסופר הנ"ל, ויהי כשאך נכנס אליו ועוד לא פתח פיו לבקש בקשתו, תיכף ניגש הרב הקדוש להארוך ולקח משם תפילין כשרים ומהודרים ונתן לילד הבר מצנה במתנה ואמר לו הנה קח לך התפילין שהכנתי עבורך וכבר הנני מחכה לבואך כאן, ולא רצה לקח ממנו שום תשלום עבור התפילין.

קנג

הילד הבר מצנה (הרב הקדוש השרף הצוק"ל) שמח שמחה גדולה מאוד נעלה עם התפילין.

הרב הקדוש ר' משה הניח לו התפילין, ותיכף ומיד כשהניח התפילין הרגיש קדושה גדולה ונפלאה.

דרכו הקדוש של השרף הנורא מסטרעליסק היה להתפלל בהתלהבות גדולה בקול רם בכת ובמסירות נפש, והעמיד תלמידים רבים שהמשיכו דרכו בקודש להתפלל בהתלהבות בקול גדול ובמסירות נפש, זכותו הגדול גגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

— יא —

מעשה נורא מגודל האיסור לדבר בבית הכנסת ובתפילין

הנני רואה לנכון להעתיק לכם מעשה נורא מענין האיסור שלא לדבר בבית הכנסת, מה שסיפר הרב הגאון הצדיק רבי ישעיה חשין זללה"ה שהיה מרביץ תורה ברבים והעמיד אלפים תלמידים בתלמוד תורה עץ חיים פה עיר הקודש ירושלים תבנה ותכונן, ופירוע היה רבי הנ"ל עוסק להדריך בני הבר מצנה וגם חיבר ספר "דברי ישעיה הנ"ל עוסק להדריך בני הבר מצנה וגם חיבר ספר "דברי ישעיה" דרשות לבר מצנה, ולכל בחור שנעשה בר מצנה היה נוהג לספר מעשה זה: (מפי הגאון הצדיק רבי שמואל הומינר זצ"ל).

בעיר אוסטרא (עירו של המהרש"א, ורב ייבי סבא בעל מורא מקדש, ועוד גאונים וצדיקים קדושי עליון שהיו רבנים בעיר זו) פרצה פעם מגפה רח"ל, רב העיר ובית דינו גזרו תענית יום תפילה ולהתעורר בתשובה לקיים מה שנאמר (איכה ג, מ) נחפשה דרכינו ונחקרה ונשובה עד השם.

רב העיר ובית דינו הכריזו שכל מי שיודע איזה דבר חשוב מחויב לבוא להודיע להבית דין, למען התוודע בשל מי הרעה הזאת הגורם לאסון הנורא של מיתת רבים מבני ישראל, כדי לידע מה לעשות לתיקון החטא לעצור בעד המגפה רח"ל.

והנה בעיר הנ"ל היה איש יהודי אחד שלא היה רגיל לבוא לבית הכנסת להתפלל, ובשנים כתיקונם לא דרשו וחקרו עבור זה, כי חשבו שזמן הסתם הולך להתפלל בבית הכנסת אחרת, אבל עכשיו אחר הכרזת בית דין הנ"ל לקחו על עצמם שני אנשים מבני העיר לחקור ולעקוב אחר האיש הנ"ל עד שיודעו מהותו ולמה לא בא להתפלל בבית הכנסת, וכן עשו, והתחילו לעקוב אחריו כל היום ולא ראו מאומה, אחר כך עקבו אחריו גם בלילה וראו שבכחצות הלילה קם ממטתו, ומדליק נר בביתו, ומתלבש ומכין עצמו, ויוצא מחוץ לביתו וסוגר הדלת אחריו, ומתחיל ללכת לצד חוץ לעיר, והבי' אנשים הלכו אחריו בדרך עקלתון ובלט כדי שלא ירגיש בהם, וראו שאחר שיצא מחוץ לעיר נכנס בהיער הסמוך ונעלם מעיניהם, ופחדו עוד להמשיך ללכת אחריו כי נפל בעיניהם חשד ופחד אולי הוא מחבורת גזלנים ושוודרים ומי

קנה

יודע לאן שהולך שם ביצר ומה מעשהו שם, ולכן חזרו העירה.

ולמחר באו לרב העיר וסיפרו לו בפרטות מה שראו בלילה זו ובמה שחושדים אותו, ואולי זהו סיבת המגיפה רח"ל, וענה הרב אמנם יתכן שכן הוא אבל מפינן שהלא לא ראייתם בעיניכם ממש מה שעושה שם בהיער ואין לו לדיין לדון אלא מה שעניו רואות, על כן עצתי ובקשתי שגם בלילה הבא תתנהגו כמו אתמול שתעמדו על המשמר אצל ביתו, ואבקש מכם פשתראו שמתחיל להדליק הנר בביתו ומתחיל להכין עצמו ללכת תבואו להודיע לי כי בראוני גם כן לילך עמכם ביחד לעקוב אחריו ולהתחקות על כל מעשהו שם בפרטות בעיני ממש, וכך הנה, ומיד פשתראו שהדליק את הנר הלכו להודיע להרב והוא כבר חיפה עליהם והנה מוכן ללכת והלך עמהם, ועוד הספיק לבוא אל בית האיש הנ"ל קודם שיצא מביתו, וכשיצאו הלכו כולם ביחד אחריו בדרך עקלתון ובלט כמו אתמול כדי שלא ירגיש בהם שעוקבים אחר צעדיו, וראו שנכנס בתוך היער, והלכו אחריו גם בהיער עד שראו שעמד במקום מסוים וישב לו לארץ, והוציא סידור מאמתחתו והתחיל לומר "תיקון חצות" בקול בכי מר וצורח ובדמעות שליש, עד שנמס לבכם מגודל הפכי והנעימות, אולם עוד דבר שעורר אותם כי אחרי שהיטו אזנם שמעו לתמהונם שני קולות שאומרים ביחד תיקון חצות קול אחד מאיש הנ"ל וקול שני בלתי ידוע, וגם אחרי התאמצות מרובות בהטיית אזנם להתנדע של מי הקול השני לא עלתה

בָּיָדָם לְהַעֲלוֹת עַל לִבָּם אִישׁ אֶחָד מִכִּירֵיהֶם שְׁקוּלוֹ דוֹמָה
לְקוֹל הַשְּׁנִי שֶׁשָּׁמְעוּ.

וּמִכִּינֵן שֶׁכֶּף — אָמַר הֶרֶב — הִרִי לָנוּ בְּרֵאשׁוֹנָה שֶׁהָאִישׁ
הַזֶּה אֵינוֹ שׁוֹדֵד וְגִזְלָן כְּמוֹ שֶׁחֲשַׁבְתֶּם, אָמְנָם עִם כָּל זֶה נִחְכָּה
כַּאֲן עַד שִׁיגְמוֹר לֹאמַר תִּיקוֹן חֲצוֹת וַיֵּצֵא מֵהִיעָר, כְּדִי שֶׁנִּרְאָה
עוֹד כָּל מַעֲשֵׂהוּ שֵׁם, וּבְדֶרֶךְ אַגַּב לְהִתְנוּדַע גַּם מִי הַקּוֹל הַשְּׁנִי
שָׁאֲנוּ שׁוֹמְעִים, וְכֵן עָשׂוּ, וְחָכְמוּ עַד שֶׁגָּמַר לֹאמַר תִּיקוֹן חֲצוֹת,
וְרֵאוּ שֶׁקָּם מִשֵּׁם עִם צְרוּר אֲמַתְחַתּוֹ וּמִתְחִיל לְצֵאת מֵהִיעָר
וְלַחְזוֹר לְהָעִיר, וּכְשִׁיֵּצֵא מֵהִיעָר פִּתְאוּם יֵצְאוּ מִמְּחֻבְּאוֹם
לְקִרְאָתוֹ וְהָעֲמִידוֹ אוֹתוֹ, וְאָמַר לוֹ הֶרֶב אָנוּ עֲקָבְנוּ אַחֲרֶיךָ כָּל
הַלַּיְלָה כְּדִי לִידַע מַעֲשֵׂיךָ, כִּי חֲשַׁדְנוּ אוֹתְךָ בְּמַעֲשֵׁם בְּלִתי
הַגּוֹנִים, וְזֹאת הַכֹּל בְּסִבַּת הַמְּגִיפָה הַנּוֹרָאָה שָׁאִין אָנוּ יוֹדְעִים
סִיבַתָּה לְעַת עֲתָה, וּמִכִּינֵן שֶׁרְאִינוּ אוֹתְךָ עוֹבֵד ה' שֵׁם חֲזַרְנוּ
בְּנוּ מֵהַחֲשַׁד וּמִבְּקָשִׁים סְלִיחָתְךָ, אָמְנָם בְּדֶרֶךְ אַגַּב אֲשָׁאֵל אוֹתְךָ
פְּלִיאָה אַחַת, מַה שֶׁרְאִינוּ אוֹתְךָ נִכְנָס יְחִידִי לְהִיעָר וּבְאֲמִירַת
תִּיקוֹן חֲצוֹת שֶׁמַּעֲנוּ שְׁנֵי קוֹלוֹת, וְלָכֵן תֹּאמַר לִי מִי הִזְיָה הַקּוֹל
הַשְּׁנִי, כְּשֶׁשָּׁמַע הָאִישׁ אֶת שְׁאֵלָתוֹ נִסְפָּה לְהִשְׁתַּמֵּט וּלְהִתְחַמֵּק
מִלְּעֲנוֹת עַל שְׁאֵלָה זוֹ, אָמַר לוֹ הֶרֶב דַּע שְׁאֲנִי מְרָא דְאֲתָרָא
וְגִזְרֵנִי עֲלֶיךָ שֶׁתִּגִּיד לִי אֶת הָאֲמִת מִי הִזְיָה קוֹל הַשְּׁנִי שֶׁשָּׁמְעוּ
וּכְשֶׁמַּעוּ אֶת גְּזִירַת הֶרֶב עָנָה: בְּלִית בְּרִירָה אֲגִיד לָכֶם הָאֲמִת
כִּי מִנְהַגֵי כְּכֹר מֵאֵז זְמַן וְזַמְנִים טוֹבָא לְהִתְאַבֵּל כְּרֵאוֹי עַל
חִוְרָבָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְהִזְיָה מִזֶּה נַחַת רוּחַ גְּדוֹל לְמַעְלָה, עַל כֵּן
נִתְּנוּ לִי מִתְּנֵה מִן הַשָּׁמַיִם שְׁשׁוֹלְחִים אֵלַי בְּכָל לַיְלָה אֶת
יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא בְּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא הִזְיָה בְּעַת חִוְרָבָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
וְרֵאָה בְּעֵינָיו כָּל הַחִוְרָבָן הַנּוֹרָא וְהוּא כָּא אֵלַי לְהִיעָר לֹאמַר

עמי יחד תיקון חצות, וזהו קול השני ששמעתם, והרב מפיון שראה שהוא עכשיו שעת הכושר ששאלו באותו מעמד, מפיון שיש לה זכיה גדולה כזו לערוף תיקון חצות ביחד עם ירמיהו הנביא הרי שיש לה פח וזכות גדול ובנדאי דכריה עושים רושם גדול בשמים, אם פן למה אינה רואה לביטל גזירת המגפה הנוראה רח"ל מהעיר, או לפחות אבקשך להודיע לי בשל מי הרעה הזאת ואיזה חטא ועון נסתר יש בהעיר שבסיבתו באה לנו הצרה הזאת, ואם תאמר שאינה יודע בעצמה הלא תוכל לשאול מירמיהו הנביא, ועוד אשאלך בדרך אנכי תמיהתינו מאז למה אינה בא להתפלל בבית הכנסת, והשיב לו האיש שמחר יבוא להתפלל תפילת שחרית בבית הכנסת ושם יתורץ כבר כל הקושיות והשאלות, וכשגמר דכריו נפרד מהם וכל אחד הלך לדרך.

והנה שני האנשים שהיו שם וראו ושמעו הדברים הנוראים הנ"ל לא יכלו לעצור בעצמם ופירסמו בכל העיר עוד באותו היום שיודעים שיש צדיק נסתר בהעיר ושגם יבוא מחר להתפלל בבית הכנסת וכמוכן שהדבר נתפרסם בכל העיר למקטון ועד גדול, ולכן למחר נתאספו כל בני העיר לבית הכנסת הגדול כדי לזכות לראות את פני הצדיק הנסתר, עד שהבית הכנסת לא הכיל את הקהל הגדול הזה ועמדו גם מבחוץ, וכולם חיכו עוד הרבה זמן קודם זמן התפילה כדי לראותו בשעה שיכנס לבית הכנסת, אמנם זמן התפילה הגיע ועדין הצדיק לא בא, ולכן צינה הרב שלא לאחר זמן התפילה בשבילו רק להתחיל להתפלל בינתיים, והתחילו כל הקהל להתפלל, ופמוכן שהתפללו ביחד בקול ובהתעוררות ובצפיה

להבאות, ופתאום באמצע פסוקי דזמרה הגיע זה הצדיק ונכנס לבית הכנסת כשהוא מעוטר בטלית ותפילין, וכשראו אותו האנשים מעוטר בטלית ותפילין פתאום נפל עליהם פחד ואימה גדולה ונעשה קול רעש גדול ובהלה בבית הכנסת כי כמה אנשים נפלו לארץ בהתעלפות מגודל הפחד, ועשו השתדלות להקיץ את המתעלפים עד שהעירו אותם, וזה הצדיק הלך ועמד בזוית בבית הכנסת והתפלל תפילתו כדרכו, אחר גמר התפילה ניגש אליו הרב ואמר לו שכעת נוסף לו עוד פלא וחידה על הפליאות של אתמול למה שכשנכנס לבית הכנסת פתאום נפל על הקהל פחד ויראה גדולה כל כך עד שכמה אנשים נפלו מזה בהתעלפות, וגם לא ידוע לו איך נתישבו כל השאלות והקושיות ששאלו אתמול בלילה ואמר לו אז שכשיבוא לבית הכנסת יתורץ הכל.

פתח הצדיק את פה קדשו וענה: הלא הדבר פשוט דהנה כתיב (דברים כח. י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וראו ממך, ודרשו חכמנו זכרונם לברכה (ברכות דף ו' ע"א) תנא ר' אליעזר הגדול אומר אלו תפילין שבראש, הרי שמסגולת התפילין הוא להטיל יראה ופחד, ולכן כשנכנס לבית הכנסת מעוטר בתפילין נפל פחד ויראה על הקהל מחמת יראת קדושת התפילין, — הפסיקו הרב באמצע דבריו — הלא גם אנחנו מניחים תפילין כל יום ולא נופל פחד ויראה מזה, — השיב הצדיק — אני נזהר מעודי שלא לדבר שום דבור חול בהתפילין, והייתי נזהר בהם בקדושה כראוי וכבוד ראש והכנעה, על כן לא נתבטל מהתפילין שלי הקדושה הגדולה שיש בהם ולכן נשאר בו

קנט

סגולתו שאמרו חז"ל שעל ידי תפילין שבראש מתיראים כל עמי הארץ, ונתקיים בי כל זה ומתיראים ממני, אבל אם לא נזהרים בקדושת התפילין ומזלזלים חלילה לדבר בהם דיבורי חול ונוהגים בהם היסח הדעת וקלות ראש, הגם שיוצאים מצנת הנחת תפילין אם התפילין כשרים, אבל סגולת קדושת היראה שיש בהם נאכר על ידי זה.

וסבת מניעת מלכוא לבית הכנסת הוא גם כן מפני שאין נזהרים מלדבר דבורי חול בבית הכנסת אשר קדושתה רבה ונוראה על כן לא אוכל לסבול כל זאת, וגם כדי שלא אפשר חס ושלום לדבר דבורי חול בבית הכנסת לכן לא אוכל לבוא להתפלל לבית הכנסת.

וכל הנ"ל הוא גם כן סיבת המגיפה הנוראה בהעיר עבור שאין נזהרים באלו הדברים שלא לדבר דיבורי חול בבית הכנסת ובפרט בהתפילין, אם תראו לתקן כל זה אזי מיד יפסוק המגיפה, וכשגמר דבריו הלך לו לדרך, ונעלם.

כשמוע הרב כל זה צנה להכריז בהעיר שרוצה לדרוש היום דרשה בבית הכנסת הגדול, ואיש כל יער, ונאספו כל הקהל בזמן המסוים לבית הכנסת הגדול, והרב עלה ודרש דרשת התעוררות בהתלהבות והתעוררות גדולה על ענין קדושת ומורא וכבוד בית הכנסת, ועל קדושת התפילין, וגודל האיסור של שיחת חולין בבית הכנסת ובפרט עם התפילין, וסיפר להם כל המעשה הנ"ל ומה שאמר לו האיש הנ"ל שזהו סיבת המגיפה רח"ל, וגעו כל העם בכנייה והיה התעוררות רבה, וכאותו מעמד קבלו על עצמם ועשו תקנה

שאסור לשום איש לדבר בבית הכנסת שום דיבור חול ובפרט עם התפילין, וגם חרטו אחר כך על טבלא באותיות גדולות "שאסור לדבר שום דיבור חול בבית הכנסת, וקבעו אותו על קיר בית הכנסת, וכן קיימו קבלתם ומחיומה הוא והלאה היו נוהגים מאוד כזה, וכשאירע שבא יבוא איזה אורח לבית הכנסת שלא ידע מזה התקנה ושאל איזה ענין יהיה מה שיהיה לא השיבו לו כלום רק מיר הוליכו אותו להטבלא לראות מה שכתוב שם האיסור לדבר בבית הכנסת ויצאו עמו לחוץ ואז שמעו לדבריו וסייעו לו לכל הצטרכויותיו.

ותיכף אחר קבלה הנ"ל נעצרה המגיפה, וליהודים היתה אורה ושמחה.

שים לבך להמעשה הנ"ל וזכור ותקבל עליך לא לדבר דברים בטלים בבית הכנסת, וכל שכן שלא תסיח דעתך מן התפילין, וכזה יקוים בך מקרא שכתוב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וראו מקיף.

מענין לענין כדאי לרשום איזה עובדות אמתיים בענין מעביר פאות והזקן.

— יב —

עונש המעבירים פאות הראש ופאות הזקן

סיפר הרב ר' זלמן בן הרב ר' יהודא החסיד ז"ל וזל לשונו, אמר לי אבא מורי החסיד שבימיו היה מעשה

קסא

בְּשִׁפְיָאָר בְּעֵשִׂיר שְׁהִיָּה מְגַלַּח זְקֵנוּ בְּמִסְפָּרַיִם, וְהִיָּה אָבָא
 מוֹרֵי בָא וּמוֹחָה בּוּ וְלֹא הִשְׁגִּיחַ עַל דְּכָרָיו. כִּי אָמַר הָעֵשִׂיר
 אֶסְטָנִים אֲנִי וְאֲנִי יָכוֹל לְסָבּוֹל הַזְּקֵן. אָמַר לוֹ אָבָא מָאֵרִי יָדוּעַ
 תְּדַע כִּי מְרָה יִהְיֶה אַחְרֵיִךָ, כִּי לְאַחַר מוֹתֶךָ יָבֹאוּ מְלָאכֵי
 חֲבָלָה הַדּוֹמִים לְפָרוֹת וַיְהִי דוֹרְסִים עַל פְּאֵת זְקֵנֶיךָ. כִּי זֶהוּ
 עוֹנֵשׁ שֶׁל הַמְּשַׁחֲתִים פְּאֵת זְקֵנָם. וְתַדַּע שֶׁכֵּן הוּא רּוֹמֵז בְּתוֹרָה
 לֹא תִקְיֹפוּ "פְּאֵת" "רְאשְׁכֶם" וְלֹא "תְּשַׁחֲתוּ רְאשֵׁי תִיבוֹת
 "פְּרוֹת". וּכְשֶׁנִּפְטָר אוֹתוֹ הָעֵשִׂיר הָיוּ יוֹשְׁבִים אֶצְלוֹ כָּל
 הַגְּדוֹלִים שֶׁבְּשִׁפְיָאָר וְאָבָא מוֹרֵי הִיָּה שָׁם, וְהִיָּה כּוֹתֵב שָׁם
 אֶחָד וְזָרַק עַל אוֹתוֹ עֵשִׂיר הֵמַת וְתִיכָף קָם עַל רַגְלָיו. וְכָל
 הַיּוֹשְׁבִים שָׁם בְּרָחוּ מִפְּנֵי מִפְּנֵי הַפֶּחַד, וְהִתְחִיל אוֹתוֹ הֵמַת
 לְמַרוֹט אֵת רֹאשׁוֹ וְתוֹלֵשׁ בְּשַׁעֲרוֹתָיו. וְאָמַר לוֹ אָבָא מוֹרֵי מַה
 לָּךְ. אָמַר לוֹ אוֹי לִי שְׁלֹא שְׁמַעְתִּי לָּךְ. אָמַר לוֹ הַגִּידָה נָא לִי
 מַה נַּעֲשֶׂה לְנִשְׁמַתְךָ. אָמַר לוֹ כְּשִׁיִּצְאָה נִשְׁמַתִּי בָּא מְלֶאךָ חֲבָלָה
 וְדוֹמָה לְפָרָה גְּדוֹלָה, וְהִבִּיא כָּלִי אֶחָד מְלֹא זֶפֶת כְּרָאשֵׁי תִיבוֹת
 "תְּשַׁחֲתוּ" "פְּאֵת" "זְקֵנֶיךָ וְגַפְרִית וְנִמְלַח לְקַבֵּל נִשְׁמַתִּי וְהַנִּיחָה
 לְתוֹכוֹ, וְלֹא הִיָּתָה יְכוּלָה לְצֵאת מִשָּׁם. וּבָא מְלֶאךָ אֶחָד מִבֵּית
 דִּין שֶׁל מַעֲלָה, וְנִטַּל מֵאִתּוֹ אוֹתוֹ הַכָּלִי עִם נִשְׁמַתוֹ בְּתוֹכוֹ
 וְהִעֲלָה אוֹתִי לְפָנֵי בֵּית דִּין הַגְּדוֹל שֶׁל יוֹצֵר נִשְׁמוֹת. וְאֵז יִצְאָה
 בַּת קוֹל מִפִּי הַבַּיִת דִּין וְאָמַר לִי קְרִית וְשִׁנִּית, אֲמַרְתִּי קְרִיתִי
 וְשִׁנִּיתִי. מִיָּד צָנָה לְהִבִּיא חוֹמֶשׁ אָמַר לִי קָרָא בּוּ. וּמִיָּד
 שְׁפַתְחִיתִי הַסֶּפֶר מִצְּאֵתִי כְּתוּב "וְלֹא תְּשַׁחֲתוּ פְּאֵת זְקֵנֶיךָ" וְלֹא
 יָדַעְתִּי מַה לְהַשִּׁיב. מִיָּד שְׁמַעְתִּי בַּת קוֹל אֶחָד שְׁהִיָּה מְכַרִּיז תְּנוּ
 נִשְׁמַתוֹ שֶׁל זֶה בְּמַדְרַגָּה הַתְּחִתוֹנָה שֶׁבְּגִיָּהנוֹם. יִצְתָה בַּת קוֹל
 וְאָמַר הִמְחִינוּ לָזֶה יְהוּדָה בְּנֵי צְרִיךְ מִמֶּנּוּ שְׁאֵלָה אַחַת לְשֹׂאוֹל,

ועתה הוא ביקש רחמים על נשמתו שיִדַּבֵּר עמו, לִכֵּן לא תרד
נפשו שאולה, הביטו וראו אחי ורעי כמה גדול עונש המגלח
שער במספרים ומכל שכן בתער השם ישמְרֵנו.

וכתב עוד כאשר מגלח פאת דקדושה הרומז אל השכינה
אזי קם לילית שיש לה ת"פ מחנות כו' ושמה עולה ת"פ,
ומתחברת עם בעלה סמאל כו' ואותם הקליפות הנולדות על
ידי חטא זה מחיבור לילית עם סמאל הם דומים לפרות
רעות שדים רעים הדורסים אחרי מות האדם המשחיתים פאת
זקנם והם דורסים על פאת זקנם כדי להכניע הקדושה שנקרא
פאת זקנם כדי להכניע הקדושה שנקרא פאת תחת רשותם,
חבל על דין בר נש טב לי' דלא אתברי בעלמא. (יין
המשומר).

א"ה מעשה זו הוכא גם בקיצור של"ה הישן, ובספר
עולם העשויה בשם ספר יין המשומר [נדפס שנת ת"כ
להמקובל מהר"ן שפירא ז"ל] בשם ספר הגן על פסוק "ולא
תשחית את פאת זקניך". ובקונטרס אחרית ותקנה הנספח
בסוף ספר הזכירות (על י"ג עיקרים), — ועיין במאיר נתיב
(בסידור בדיטשוב, פי"ח אות ל"ט) שכתב ומה שהועתק
בספר קשל"ה המעשה הנ"ל בשם ספר יין המשומר הנ"ל
וכתב במקום מספרים בתער, פְּכַר השיגו גדול אחד בזה כי
בספר יין המשומר אשר בעל קשל"ה העתיק ממנו שם גם כן
במספרים, ומסיים שם בספר יין המשומר וז"ל הרי מזה כמה
עונש על המגלח במספרים וכל שכן וקל וחומר בתער עד
כאן לשונו, הרי מזה דלא כבעל קשל"ה שהעתיק מספר הנ"ל
בתער במקום מספרים עד כאן לשון המשיג, ואני מוסיף כי

קסג

בספר הגן הנ"ל אשר שם מקורו והוא בעל סיפור המעשה אשר בעיניו ראה הכ"י הנ"ל. וכתב שם שהמעשה היה במספרים בנדאי דכריו נאמנים. רק המשיג הנ"ל למד זכות על בעל קשל"ה יען שהיה בארץ אשכנז ושם היו מקילין מאוד אף בתער ורצה להפרישם על כל פנים מאיסור גלות בתער.

ועיין באהבת יהונתן (הפטורת ניקרא) שצוח גם כן על מנהג אשכנז בזה. וכתבו האחרונים ש"ץ שמשחית זקנו אפילו במספרים שלא כעין תער אינו ראוי להיות ש"ץ כי סימנא מילתא שאינו ירא שמים. ואפילו באותן המדינות שהמון העם לא נהגו להחמיר בזה, מפל מקום חלילה לשלח צבור להקל מלעמוד על נפשו בזה, ואף שמגלח זקנו בסם יש למנעו מלהיות ש"ץ כיון דאינו בשלימות דיוקנא עילאי עד כאן לשונו, ומאחר דכבר פשטה המספחת עתה בעוונותינו הרבים בישראל בזה מצאנו את עצמנו מחוייבים בדבר להעיר לכב אחינו בני ישראל היראים והחרדים לדבר ד' ולעורר הנודמים בתרדמת הזמן כי כל העדה כולה קדושה רק בסיבת מיעוט הידועה עושים כה, ובנדאי יתנו אוזן קשבת לזה. ואפילו אם נפש אחת מישראל נוכל להצילו מרדת שחת הרי זה כאילו מקנים עולם מלא. וגם שמעתי בשם אדמו"ר הה"ק מהר"ש מבעלז וצ"ל ששאל אותו אחד מפני מה הוא מחמיר מאוד בפיאות הראש שלא לקצץ כלל, והשיב לו על פי מה שאמרו רז"ל (ברכות דף י"א) משל למה הדבר דומה לאחד שאומרים מפני מה זקנך מגודל א"ל כנגד המשחיתים. ופרש"י בלשון בתמי" עין שם, אבל ברשכ"א פירש בלשון נחותא היא, וכנגד"ד הוא לשון היפך. ורצה לומר אנו אין לנו שום

טעם על זה רק אנו צריכים להיות היפך מהמשחיתים עד כאן לשוננו. ה"ה בפאות הראש ובכל דבר ודפח"ת, ודי בזה, ולהשומע ינועם, עד כאן לשוננו. ונעזין בספר בדין הבקר מהגאב"ד קאשוי זצ"ל (אות תמ"ד). ובספר גבעת שאול (אות פ"א) ע"ש].

— יג —

פעם אחת בא לפני רבינו האריז"ל תלמיד חכם אחד בעיר צפת ושמו ר' יעקב אבוללאפיא ז"ל. ועוד בטרם אמר בקשתו על מה הוא בא אל האריז"ל. קדמו האריז"ל ואמר לו ודאי באת אלי עתה לבקש ממני שאתן לך כתב מליצה כי אתה רוצה לנסוע למצרים. ונרזו האריז"ל ואמר לו. לך לשלום כי הכרח גדול הוא נסיעתך לשם עתה, אמר לו הר"י הנ"ל, מהו זה ההכרח הרב, הלא אינני הולך עתה בשליחות מצנה. על זה השיבו האר"י הקדוש זי"ע שפאשר יבא משם בחזרה אז יודע לו הכרח ונחיצת נסיעתו לשם. והאריז"ל כתב ונתן לו הכתב המבוקש, ואמר לו שימהר ויחיש נסיעתו במוקדם, וכן עשה, ונקם בלך מצרימה. ובכואו העירה, והראה הכתב מליצה שהביא מהאריז"ל, עשו לו נדבה חשובה למען כבוד האריז"ל שיהיה לו ממנו הכתב מליצה, ובהגיע היום אשר יתב דעתו למיהדר, היה רצונו לבא בחזרה על גמלים, אמרו לו אוהביו ומכיריו למה זה אתה רוצה לרכוב בגמלים אשר הוא קשה לך, ויועצוהו שיקנה לו מחמר לילך בנחת עם רוכבי סוסים וכן עשה, ויצא בשירתא. וכמו שהיה רואה שעושין רוכבי סוסים בן עשה גם הוא. ויהי היום, נחו רוכבי סוסים כמנהגם, וגם החכם הנ"ל נח עמם, ומיד נפלה עליו תרדימה וישן. וכאשר קמו פולם לילך לדרךם הלאה

קסה

הקיצו גם אותו והתירו את חמורו בלף החמור בעצמו, והוא חזר וישן שיעור ב' שעות. וכשקם משנתו. וישא עיניו וירא והנה אין שם שום איש מסיעת מריעיו והשיינא אשר הלכו עמו. ויחזר האיש מאור, והתחיל לרוץ אורח, והיה בצער גדול עד מאוד כי הנה הוא במדבר נורא פנה בעצמו, ואינו יודע הדרך אנה ילך, והוא לברו נשאר. ושמא קרהו אסון בדרך, במדבר נורא פנה. והנה הוא הולך כף (כלב מלא צער ושכרון רוח) עד אחר הצהרים. וישא עיניו וירא את המקום מרחוק. אשר אנשים חורשים שם את האדמה. וישמח לבו מאוד. ויאמר אל לבו אלכה גם אנכי עמם, וירץ אליהם אל המקום ההוא, וישב מעט על הארץ לנוח מעצבונו וצערו, וירא את האיש החורש. והנה הוא מכה במטה, את השוורים אשר מסייעם את כלי המחרשה. ויך בהם מכה רכה עד מאד. באכזריות נוראה ומונרה. והאיש משתאה מחריש את השוורים בהפאות מבהילות. עוד מעט, ראה החכם (ר"י אפלעפיא הנו"ל) אשר מהאיש (המחריש עם השוורים ומכה אותם) נעשה שור והשור נתהפך והיה לאיש. והאיש ההוא (היינו זה שנתהפך עתה משור לאדם) אחז את השור (היינו את זה שהיה מקודם אדם, ונתהפך עתה לשור) ויאסור אותו לעיניו אל כלי המחרשה, ונתן עליו העול, והתחיל להפכות מכות עצומות ומבהילות מאוד אשר לא היה יכול להפיט זאת ר' יעקב בעיניו. וככה על זה האופן נתהפכו תמיד מהאיש נעשה שור והשור נהפך לאדם והכה את השור. וכן היה הדבר חוזר חלילה. ומפל החזיון הנורא ואיום, נכהל מאד החכם מהר"י, ומאד רצה לברוח משם, אבל לא ידע אנה יפנה. הלא הוא

במדבר נורא, אין יוצא ואין בא. וצערו הנה גדול עד מאד, ויהי השמש לבא. וירא החכם והנה נעשה מכולם בני אדם. (ולא ראה שם עוד החכם מהר"י שנורים). ונתקרב אליו האנשים ההם ונתחילו לדבר אליו, ויקראו לפניו: ברוך הבא! וישאלו אותו כבודו הוא מצפת? השיב להם החכם: הן. וישאלו האנשים: הרב האשכנזי (היינו האר"י הקדוש) הוא יושב בצפת? השיבם הן. וכשהיו שומעים כן, נפלו כולם לפני רגליו, ונתנו את קולם בבכי. (וגם החכם הנז"ל בכה עמהם) ויאמרו אליו ראה כבודו את גדל הצער אשר אנחנו סובלים? ויען להם החכם ראיתי. ויתחננו האנשים אליו מאד. ויאמרו: למען השם, חוס ורחם עלינו, כי בני ישראל אנחנו, וכאשר תבוא לביתך העירה צפת. תלך תיכף ומיד אל הקדוש האר"י ותפיל לפניו תחינה ובקשה שבודאי יחוס וירחם עלינו, ויתקן אותנו. כי קשה כח הסבל מרוב הצרות הנוראות האלו, ויבכו בכי רב ויאמרו: עד מתי נהיה עוד בצרה ובפשיבנה. כשמוע החכם את דבריהם נכמרו רחמיו מאד עליהם, והרגיע את רוחם, והבטיח אותם לאמר: כן אעשה כאשר דברתם אלי ובקשתם ממנו. ואחר כך השביעו אותו (האנשים הנז"ל) שבועה חמורה: שיקבל על עצמו, שיעשה למענם כל מה שיאמר האר"י הקדוש לעשות בעד תיקון נפשם, ואחרי שהשביע להם (החכם מהר"י) על זה, לקחיהו ונתנוהו, כהרף עין בשירא שלו (שהלכו עמו ממצרים ועזבוהו באמצע הדרך) ותשב רוחו אליו.

כבא החכם העירה צפת, הלך תיכף ומיד אל בית האר"י ועוד בטרם הגיד לפניו למה הוא בא אליו, קדמו האר"י

ואמר: בטח בשביל השוורים אשר ראית בדרך פאת אלי, ידעתי הכל, ועתה לך לך, וכיום מחר תבוא אלי. ניהי ממחרת, ניבא החכם אל האר"י"ל. ואמר לו האר"י"ל, עתה ידע פכודו שמה שאמרתי לו טרם נסיעתו מצרימה, שנסיעתו היא עתה הכרחית, הוא מפני שכבודו הוא משורש נשמתם של האנשים ההם, המסובלים שמה בצרות כנ"ל. ופרט וחשב לו האר"י"ל את שמוחם (פלוני בן פלוני) וכדומה, ואמר לו מי הם ומאיזה מקום הם. ואחר כך שאל החכם את האר"י שיאמר לו מה פשעם ומה חטאתם אשר סובלים עונש גדול ונורא בזה. ונען אותו האר"י"ל אשר נענשים כל כך, בשביל שעברו על לאו דלא תקיפו פאת ראשכם. וישאל החכם מהר"י מה ענין פיאות הראש אל שוורים (כלומר שהעונש הנה צריך להיות מדה כנגד מדה) אמר לו האר"י"ל לא קרית. אמר החכם, דבר זה אינו כתוב בתורה, לא בגמרא ולא במדרש. אמר לו האר"י"ל: דבר זה הוא מקרא מלא בתורה, לא תקיפו פאת ראשכם הוא ר"ת פ"ר. לומר שכל המקיף פאת ראשו עונשו שהוא יתגלגל בפ"ר. אחר כל זה אמר לו האר"י"ל שצריך הוא להתענות ביום מחר ולכנון כונה פלונית ושם פלוני, וכן על זה הדרך מסר לו האר"י את כל התיקונים לכל האנשים ההם עד שנתקנו כולם.

א"ה מהמעשה הנוראה הזה יש ללמוד מוסר השכל עד כמה גדול עונש של המשחית פאת ראשו. או נאבוי! מה יענו ליום פקידה, אותן המולזלים בזה, ודבר זה מהעבירות הקלות בעיניהם, ופעונותינו חותכים לגמרי את מקום הפיאות ולמעלה על הראש מניחים קצת "משערות הראש" למראות

העין. מחמת בושה וכדומה, אוי לאותה בושה, לא די שעוברים בשאט נפש על לאו ולא תקיפו כי חותכים השער מהמקום (אשר שם הוא מקום הפיאות על פי הלכה) עוד הם פושטים טלפים ורוצים להראות כי "עדיין יש להם פאות" — ומי יודע אם "הפאות" האלו אינם בכלל מגדלי בלוריות ר"ל. : ובעיקר דין שיעורי הפאה, עיין ביורה דעה (סימן קפ"א סעי' ט'), ובדרפי תשובה שם (אות י"ג) באריכות עיין שם.

בספר עמודי ארזים (דף ג"ז) הביא בשם שו"ת מנח"א ח"ב (סימן מ"ח) אחרי מבואר מעשה זה בקצרה, דלכאורה יפלא בןן שבמספרים לא שייך זה הלאו לפי דעת המתירין, אולם באמת מזה המעשה רב ונורא. ראיה לדעת הפוסקים הנ"ל שמ"ש דבלא תער פטור היינו פטור ממלקות בעולם הזה אבל אסור, והוא גם בן ממילא בכלל לא תשחית פאת זקניך, על בן עגושהו לאותו עשיר בעולם הבא על פכה עד פאן לשונו.

— טו —

סיפר הגאון המפורסם מורנו הרב צבי יחזקאל מיכלזאהן זצ"ל (הי"ד) האב בית דין דקהילת פלונסק. איך שבפראג פרץ איש אחד את הגדר וגילח את זקנו בתער, והגאון הנוב"י זצ"ל הוכיחו על פניו לבל תזיד לעשות כן, כי מלבד חטאו אשר ישא בעברו על גזירת אורייתא גם חטא הרבים ישא עליו אם יחקו גם אחרים לעשות המזמחה כמותו. אבל האיש הלזה אָנְיוּ הכביד ולא שמע לקול מורו, וכה גנוע בעונו, וכאשר בקשו לשאת אותו לבית מועד לכל חיי, שלח רבינו פקודה אל ראשי חבורה קדישא כי ימתינו עם ההלוייה עד אשר יופיע גם

קסט

הוא שמה. החברא קדישא חפו לראות רבם, ובנינים צופיות קוו לראות לרעת פשר הדבר על מה צנה לחכות עליו, בעוד אשר בטח לא למען להספידו ולחלק לו את כבודו האחרון כנזנחו. רבינו הופיע בהדר גאוונו ונהלנויה החלה, ובהגיעם עם הנפטר לרחוב הגדול, צנה רבנו לעמוד עם הארון ולהורידו, ושלח לקרא לספר כי יגלח את זקן המת, אחרי אשר במשך ימי חליו צמחו שערות זקנו, ובין כה מת בזקן מגודל. בכדי שיבא לעולם העליון מגולח כאשר היה בחיים חיותו, וכאשר מלא הספר אחרי פקודתו, שב רבינו אל ביתו.

— טז —

גם הרב החיד"א זצ"ל פגע באיש מגולח וישאלהו מה זה, והשיב לו שתהא יציאה כביאה שבא לעולם בלא זקן ופיאות בן תהא היציאה מן העולם בלא זקן ופיאות. ואמר לו הרב ז"ל שבזה יוכן התירוץ של בעל ההגדה על שאלת הרשע, ואף אפה הקהה את שיניו, כשם שבא לעולם בלא שינים בן יצא מן העולם בלא שינים.

— יז —

ויש ליקח מוסר ממה שכתב בספר תואר פני שלמה מהגאון הקדוש ר' אריה לייב דרשן זצ"ל מק"ק פוזנא, שנתפס בערב ראש השנה חצ"ז עם השתדלן הרב הקדוש ר' יעקב עליו השלום על דבר עלילות דם. ועמדו בנסיונות ומחו בקידוש השם על ידי יסורים קשים ומרים שהניחו להם כדורי

ברזל מלופנים באש תחת זרועותיהם ואצילי ידיהם עד
 שהרגישו שנתכווצו הריאות שלהם, ומתו במיתות משונות
 ר"ל, ובהמשך הדברים יסופר שם כי ביום ו' לחדש חשון
 שלחו התלזין אל הברשן והשתדלו להקיף פאת זקנם וכל
 שערות גופם. באמרם פן ואולי בשערות גופם יעשו כשפים
 שלא ירגישו בעינויים קשים. ואריה שואג ישאג ונתן קולו
 בקול מר בככי והתחנן אל התלזין לענות אותו בעינויים קשים
 חצי שעה יותר מזמן הקצוב מבעל המשפט, ולהניח לו הדרת
 זקנו שלא יהיה כנגד המשחיתים, אבל תפילתו לא עשתה
 פירות כמבואר שם באורך תסמר שערות הקורא, ומזה יקחו
 מוסר המשחיתים הפיאות והזקן בנדים ברצונם הטוב,
 ועוברים במרד על ציווי בוראינו מלכו של עולם יתברך, ומה
 יענו ליום הדין.

קעא

מפתח הש"ס והפוסקים

קמו
פב
לה
סח
פב
קלד
צז
עד
לו
כב
מא, נט, סג, עו
כד
מא, נט
מא
כד
נט
מב, כד
כא
כז
קב
כד
קכב
קיצ
לה
פב
כד
פג
סג
קכח
מג

שבת קג
שבת קנג
עירובין כא
עירובין ק
פסחים קיג
ר"ה טז
יומא עו
סוכה כ
ביצה
מועד קטן יח
נדרים ט
נזיר לט
נזיר ד
סוטה ט
סוטה יא
סוטה יט
סוטה מו
קדושין מט
קדושין עו
בבא בתרא טז
סנהדרין כא
עבודה זרה
עבודה זרה יח
זבחים יט
מנחות לח
מנחות מב
מנחות מד
נדה יג
נדה יז
שבת קלט

רש"י

תורה

בראשית מקץ
בראשית יט
שמות א
שמות ג'
ויקרא קדושים
במדבר כא
דברים יב
דברים כח

— תנ"ך —

יחזקאל ס
יחזקאל לב
יחזקאל לו
משלי כב
משלי כח
ישע"י כו
איכה ג
שיר השירים פ"ב

רש"י

ירמ"י יז

תלמוד בבלי

ברכות ו
ברכות טו
ברכות סג
שבת מט
שבת נד
שבת עה
שבת קלט
פב, קנח
קסג
עד
קלד
יג, פה
כב
כג, מג

מפתח הספרים

קעב

חלמוד ירושלמי

שבת קיב טו"ז א,כו,כז,סא
 — טורי זהב —

משנה

אבות פ"ד קח
 סוטה ו נט
 סוטה ט נט
 — יורה דעה —
 קד,עח,צב קח
 לד סימן קע"ח
 קכב,קכג,קכה,קכו סימן רס

רש"י

מנחות מב כד
 מנחות מד קלג
 נזיר ד סג
 סוטה יא כד
 סוטה ט מא
 — חושן משפט —
 ס סימן לד
 — זוהר הקדוש —
 זוהר
 יושב

חוספתא

שבת קד
 — טור שו"ע ונו"כ —
 — שולחן ערוך —
 אורח חיים
 סימן ב'
 סימן ד'
 סימן יז
 סימן לד
 סימן רס
 סימן תקעג
 חלק א' דף קס"ו
 חלק א' דף קצ
 חלק ב' דף ל
 חלק ג' דף מח
 חלק ד' פ' פנחס

— תיקוני זוהר —

תיקון מז
 שער הכוונות
 פב
 כא

— מדרשים —

בראשית רבה פו
 בראשית רבה פכ"ב
 שמות רבה פ"א
 שמות רבה פ"ט
 מדרש רבה
 מדרש רבה דברים פ"ב
 מדרש רבה ואתחנן פ"ב
 מדרש תהלים
 מדרש שיר השירים
 סג
 מא,סג,עז
 כג
 כא,כב
 לט
 מ
 כד
 פג
 כח,נח

— יורה דעה —

סימן לז
 סימן קנז
 סימן קעח
 סימן קפא
 סימן קפח
 פד
 צד
 כה,צב,צו,קצ
 מ
 קסח

מפתח הספרים

קעג

— ב —

קכג, קכח	באר היטב
נג	באר היטב סימן תקע"א
קסד	בהיות הבוקר
קלד	בית חדש לה, לט, נט, צ, קד, קטו, קלד
קכב	בית חדש סי' רס
כו, צ	בית חדש יו"ד סימן קעח
כו, כז	בית יוסף
סו	בית יוסף סימן שיג
לו	בנין יהושע האחרון
כז, כט, קיג	בני יששכר
עח	בן איש חי
צב	ברית משה
לו	ברכת יהושע
קכו	בעל אור לשמים
קכא	בעל התומים
סא, קכה	ברכי יוסף
קלג, קלה	ברכת הבית

כג	קהלת רבה פ"ט
סא	מדרש אכבי
לה, סא, סב, פג	מדרש אספה
לו	מדרש ירושלמי
סא, סט	ילקוט שמעוני וישלח
כב	ילקוט שמעוני בשלח
כג, מב	ילקוט שמעוני ואתחנן
סג	ילקוט
ס	ילקוט שמעוני תהלים
צ	ספרי ראה
מב, עא	פסיקתא
כב	פרקי דר' אליעזר
כג	פסיקתא רבתי פט"ו
כו, פ	תורת כהנים
כב	תנא דבי אליהו רבה פ"ז
קיג	תנא דבי אליהו פכ"ד
כד	תנחומא פ' נח
כב	תנחומא סימן י"ג

— ג —

קסד	גבעת שאול
קלד	גידולי יהודה
כה	גר"א יו"ד סי' קעח
קכה, קכח, קלג, קלה	גר"ז
קכב	גר"ז סי' ר"ס
מט	גשר החיים

— ד —

כו, לד, לז, מח, נג, נד, נה	דא גזירת אורייתא
צא, קיג	דבר המלך
קא	דברי יחזקאל
קנג	דברי ישעיה
קלו	דברי מנחה
ה	דברי מנחם
קלד	דעת קדושים

מפתח הספרים (לפי א-ב)

— א —

קטו	אברבנאל
קב	אגרא דכלה וישלח
קז	אגרא דכלה
צג	אגרת הקדוש
קסג	אהבת יונתן
עה, קיא	אוצר החיים
סד	אור החמה
כה	אור החיים
עט	אות חיים ושלום
צא, קיא, קיב	איל המצוות
פג, קכו, קכח, קכט	אליהו רבה
קלז	אפיית המצות השלם

מפתח הספרים

קעד

קט עח	חתם סופר חתן סופר	קיב קו קסח קה	דרכי יושר פרי חקת דרכי משה סי' רמו דרכי תשובה דרכי תשובה יט דרכי תשובה קעח
— ט —			
קא, קכח צז	טעהמ"נ טעם הצבי	לא, סא, סה, צה, קה קח	דרשות חתם סופר
— י —			— ה —
עב כז, כח קכא קיב קסב קכו קכז קטו, קלד צג, קטז קכד	יונתן אלם יהודה החסיד יוסיפון ייטב פנים יין המשומר יסוד ושורש העבודה סי' ש"ח יסוד ושורש העבודה קכב, קכד, קכז יעבץ יערות דבש ישועות חכמה	כח, קכה, קכז פב, צד, ק קכג, קכו קטו קלה עט, צד קטו לה	האריז"ל הגר"א הגר"ז הדרת פנים זקן הדרת קודש הלכה למשה הפלאה הרוקח
— כ —			— ו —
	כף החיים סי' לז	קלז צט	ואמרו אמן
— ל —			— ז —
קלג, קלד, קלה, קלו קנ קלה	כתבי הר"י מבעלזא כתבי יושר		זבח וזחי צדק זוה"ק וישב,
— מ —			— ח —
קלה	לבוש	מד לא, נב, צט, קא, קכה, קסט לא לג, לד פ קלז צא כה, צב, קיז ל צא, צב סט כו	חוות דעת חיד"א חידושי הרז"ה חיי אדם כלל סו חיי אדם חינוך ישראל סבא חינוך מצוה חינוך מצוה רסב חינוך מצוה ת"ע חכמת אדם חסד לאברהם חפץ חיים

מפתח הספרים

קעה

קטו	ספורנו	קנד	מהרש"א
קכה, קסב	ספר הגן	קכ	מהרש"א ב"ב טז
	ספר הזכרונות	לו	מהר"ש אבוחב
קכב, נא, נב, ס, סה, סז, ער, קסב	ספר חסידים סי' נ"ח	כה, כז, נכ	מזוזת שלום
קל	ספר חסידים סי' סח	קלז	מחזור ויטרי
כז, קלה	ספר חסידים סי' תתשנ"ה	עא	מחזיק ברכה
סח, סט	ספר יראים	לו, קכח	מחצית השקל
לכ, קו			

— ע —

קכט	עצי ערן	קכג	מטה משה
קטו	עזרא	קכז	מנוחת שלום
מה	עטרת זקנים	קלז	מנורת המאור
רא, נט, עג, עט	עמודי ארזים	קמז	מנוגה הלוי
קלד	עמק ברכה	קג	מנחת חינוך
קכז	עץ חיים	קד	מנחת חינוך סי' רנ"א
קלג	ערוך השלחן	קלה	מנחת יהודה
		קח, קיד	מקרי דרדקי
		קה	מרכבת המשנה
		קט, קכא	משנה ברורה סי' כז
			משנה ברורה

— פ —

קכב, קכד, קכח, קל	פלא יועץ	קכג, קכה, קכו, קכז, קכח, קל, קלג	קכג, קכה, קכו, קכז, קכח, קל, קלג
כב	פענח רזא	קכב	משנה ברורה סי' ר"ס
כד	פענח רזא פ' קדושים	קיד	משנת חכמים
קלד	פרי מגדים	קכג, קלו	משנת חסידים
קיד	פתח האוהל		
עח	פתח הדב"ר		
פ	פתחי עולם		
סט	פרדס		
לד, מד, עח	פרי מגדים		
כו, לד, לה	פרישה יו"ד סי' קא		

— צ —

קטז	צאינה וראינה
כח, סב, קכו	צוואת ר"י החסיד
נא	ציונים התורה
קטו	צמח צדיק
קז	צרור החיים

— נ —

נד	נגיד מצוה
קמו	נפש יהודה
קלז	נפש ישעיה
כז, כח	ר' נתן שפירא

— ס —

לה, נג, סה	סודי רזא
קסב	סידור ברדיטשוב
צב, קד, קיא, קיב	סמ"ג ל"ת ו'
יח	סמ"ק

מפתח הספרים

קעו

— ת —

קסט תואר פני שלמה
קג תולדות התניא

ספרי שאלות ותשובות
(לפי א-ב)

— א —

קב, קט אמרי אש
קג אמרי נועם

— ב —

קח בית הלל
קג, קד בית שלמה

— ד —

ס, צב, צה דברי חיים יו"ד סי' ל'

— ה —

קז הרא"ש
קטז הרדב"ז
סו, קו הריב"ש
סב הרשב"א ח"ד סי' שכ"ה
קו הרשב"א סי' תי"ד

— ח —

קז, קט, קיב חתם סופר
קח חתם סופר חו"מ סי' קצז
קטו חזון איש
קכו חיד"א

— ט —

קז טוב טעם ודעת מהדר"ג ח"ב
צה טוב טעם ודעת סי' קפ"ח
טוב טעם ודעת מהדר"ק סי' קפח
קב

— ק —

קלז קדושת ישראל
נא קיום התורה
פב, קלג, קלז קיצור של"ה
עח קיצור שולחן ערוך סי' י'
צה, קלג קיצור ש"ע
קלו קרבן מנחה
ס קרית ספר

— ר —

יא, קלו ראש
כד ראש מנחות נב
קיא ראשית חכמה שעה"ק
קכא ראשית חכמה פ"א
קטו ראב"ן
לה, סא רב פעלים
יח רדב"ז
רוח חיים יו"ד קעח

לא, סה, עו, קכח, קלו רוקח
סב, סה, קטו רזיאל המלאך
סא ריטב"א
לו רי"ף סוטה מו
כד רמ"א
ק רמ"א סי' קעח
צב רמ"א סי' תרנ"ו
יח רמב"ם ה' ע"ז פי"א
צב רמב"ם
יח, כה, כז, סא, קטו רמב"ם ה' ע"ז
כה רמב"ן
יח רשב"א
לח, מד, עח, קסג רש"ל סי' ר"ס
קכב, קכה

— ש —

קלה שלחן מלכים
קלג, קסג שלחן שלמה

מפתח הספרים

קעז

עט
צד, צז
עט, לח,
סט
קיא
לו
קה
קכג
קכה, קכח, רנא
כו
לד, לה
כב

יז
סה, סח
קכח
לד, פ
כד
ס
לו
מד
קמח
קטז
קט
קכג
קה
קכא
לד, מא
קה

שלחן חמורות
שלחן מלכים
שלחן שלמה
שמחת הרגל
שמע ישראל
שער הטהרה
שערי אמת
שערי המצות להאריז"ל
שערי תשובה
שפתי כהן יו"ד סי' ק"א
שפתי כהן
שפתי כהן על התורה

— ת —
תכואות שור סימן לה
תוכחת חיים
תולדות שמואל
תוספות חיים
תוספתא פ"ז שבת
תורת זהב
תורת החסידים הראשונים
תורת חסד
תורת יקותיאל
תורת כהנים
תורת משה פ' שופטים
תורת שמואל
תפארת ארי
תפארת יהונתן
תשבץ
תשובה מאהבה

ס
קה
ס, פט, קט
נט, קטו
קט
קי
קטו, קכט
קסח
קג

מד
קיא
צב
קה

סב, עט

קכו
לא
כז
לא
לז
קכג
קטו
לא, סא

— מ —

מבי"ט
מהר"י אסאד
מהר"ק
מהר"ם בריסק
מהר"ם שי"ק יו"ד סי' קסה
מהר"ם שיק
מהרש"ם
מנחת אלעזר
משיב כהלכה

— ע —

ר' עקיבא איגר
ערוגת הבושם
ערך שי"י
פנים מאירות סי' קכב

— ק —

קרן לדוד

— ש —

שבילי אמונה
שבילי דוד
שבעה תמרים
שיורי ברכה יו"ד קעח
שיטה מקובצת
שיירי כנסת הגדולה
שלי"ה
שלחן גבורה

מפתח הענינים

המפתחות נעשו ע"י בני היקר חו"ב הב' דוד גראס נ"י. — ישלם ד' פעלו ומשכרותו תהי' שלימה מאתו, וזכות הרבים יעמוד לו שיזכה לישב באהלה של תורה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים ולעבוד את ד' מתוך נחת והרחבה וכל טוב, עמו"ש אכ"ר.

— א —

סו	איסור סקילה	לד	אב
צד	איש	עד	אבות
ב, עד	איסור תורה	ו	אבזרייהו דגלוי עריות
קו	אכילה	פב	אבל
קכא	ר' אלימלך	פח	אברהם
יח, צג	אמונה	קמב	אגודה
לג	אם	כד	אגרוף
קכא	אנשי ירושלים	מא	אומה
מה	איסור דאורייתא	עה	אומה ישראלית
קיז	אסטריות	קי	אומות העולם
ט, קיז	ארון הקודש	קמג	אונגוואר
קלה	אריכת ימים	קל	אחיזת הקליפות
ע, עא, עג	ארץ הקודש	כד	איוב
יא	ארץ ישראל	יז	איסור דאורייתא
קט	אש	איסור דיבור בבית הכנסת קנג	
עב, צג, צד, קכח	אשה	עד	איסור דרכנן
קז	אשירה	קח	איסור והיתר
פז	אשכנז	עו	איסור טריפה
		עו	איסור נבילה

— ב —

צבב

מפתח העננים

קעט

קכ	בעלי חיים	קה	בגדים אדומים
צד	בעל נפש	צב	בגד ארוך
קיב	ברית הלשון	צ.ק	בגד
ט,קטו	ברית קודש	קב	בגד גוי
ד,לד	ברכה	צו	בגדים יקרים
עח	ברכה לבטלה	ח,קה	בגדים לבנים
קלה,קנא,קנג	בר מצוה	צו	בגדים מלוכלכים
יא	בשר	צו	בגדים ממוצעים
ע,קסא	בת קול	צו	בגדים נקיים
קיז	בתי משתאות	צו	בגדים פחותים
	— ג —	צב	בגד רחב
גאווה	גאווה	קמג	בודאפעסט
גאולה	גאולה	קי	בזיון
גדול	גדול	סט,עא	בחור
גדר	גדר	עח	בחקותיהם לא תלכו לא,עח
גואל צדק	גואל צדק	פג	ביאת הארץ
גוי	גוי	קי	ביוש
גידול הבלורית	גידול הבלורית	א	ביטול מצות הפילין
גידול צפרנים	גידול צפרנים	עא,עד,קצ,קנו	בית הכנסת
גידול שערות	גידול שערות	עא,עד	בית מדרש
גיהנם	גיהנם	עא	בכור
ג,ה,לה,נג,סא,עה	ג,ה,לה,נג,סא,עה	קנט	בכיה
גז,פד,צג,קלג	גז,פד,צג,קלג	א,מד,מח,נד,נה	בלורית
גילוח	גילוח	נו,ס,ע,עה,עו,פט	
גילוח בסם	גילוח בסם	כא,כד	בלעם
גילוח בתער	גילוח בתער	יז	בל תשחית
גילוח הזקן	גילוח הזקן	עד	בנים
גילוח השער	גילוח השער	ט	בנינים
גילוח מעכו"ם	גילוח מעכו"ם	ע	בני ציון
גילוח צפרניים	גילוח צפרניים	קמח	בעלז

מפתח הענינים

קפ

צא	הילוך	קיא	גילוי שער באשה
צו	הכנעה	קיט	גילוח שערות
קיג	הליכה	ט	גילוח שערות וצפרניים א,ט
עג	הלל הזקן	קסז	גלגול
	המגדל צפרניים עונשו	קמד	גלות
קכז	קשה מאוד	כא,סה	גילוי עריות
צב	הנהגה	ט	גילוי שער
קח	הצלחה	עד	גימנאזייעס
כב,ג,נד,עכ	הרהור	פג	גס רוח
ה	הרהורים רעים	פח,צ	גרם
ז	התבדלות במלבוש	פא	גשר
	התנהגות בצפרניים שנקצצו		— ד —
קכח		יז	דג
ח	התערבות בגוים	כד	דוד
ז,יט	התבוללות	עג	דור חדש
קנז	התעוררות	צח	דור פרוץ
		צ,קד,קיג	דיבור
	— ז —	פז	דייטשלאנד
קו	זולל וסובא	קכא	דין
עא	זכר	י,קכ,קכא	דינין קשין
קנז	זמן תפלה	נד	דמעה
	זמני גילוח שערות וצפרניים	צא	דרך
קכח		צז,קח	דת
י	זמן גילוח	קיא	דת יהודית
קכח	זמן נטילת צפרניים	קיב	דת ישראל
קע	זקן		— ה —
	— ח —	צו	הבדלה
קמד	חברה קדישא	צח	הוראה
קב	חובת מחאה	קכא	הידוק התפילין
צג	חוטא	קיז	היכלות של עכו"ם

מפתח העוננים

קפא

צו, קט	טומאה	צה	חולה
כא	טומאת הבלוריות	צה	חולי שאין בו סכנה
ז	טימוע בין העכו"ם	קיא	חוץ לארץ
ל	טריפה	טז	חוקות הגוי א, ב, ד, ה, טו, טז
ג, כד, נ	טשאם	קב	כה, כח, גר, ס, צב, קב
	— י —	קג, קו, קטו, קיז, קמא	קג, קו, קטו, קיז, קמא

עב	ידין	קט	חורש בשור וחמור
יא, ע, צד	יהודי	קט	חייב לגלח הצפרניים
סה, צד	יהרג ואל יעבור	קכט	בעש"ק
סו	יום טוב	לא	חילול השם
סג, צו	יוסף הצדיק	סה	חילול שבת ה, י, כח, נא, סה
סד	יופי	צ, לג	חינוך הבנים
עב	יורה	צט	חיצונים
קז, קח	ילדי נכרים	יא, יב	חיתון
צג	ימין	קיד	חכמות זרות
צג	יצר		חכמות חיצוניות

לג, סג, עז, קז	יצר הרע	ח, קו, קז, קטו	חלב שחלבו גוי
ע	יצרו תקפו	עו	חלב שחלבו גוי
ע	יקירי ירושלים	קכז, קכח	חסיד
קל	ירא שמים	לג, לח, מד, נ, נו, קל	חציצה
נה	יראת שמים	כא	חרטומי מצרים
כ, ע, עא	ירושלים	קו, קח	חרם
צט	ישועה	עה	חרפה
יד, סט, עג	ישיבה	עה	חשש איסור
כ, קב	ישראל	קכה	חשש סכנה
כד	יתרו	פח	חתנות

— כ —

— ט —

קנט	כבוד בית הכנסת	צג	טבח
קכב, קכה	כבוד שבת	מב	טבילה
קטז	כבוד שמים	קל	טבילת אדם

מפתח הענינים

קפב

ד	להנשא לעכו"ם	ע	כובע
קכא	לוי	קכא	כוחות הדין
סט	לימודי מוסר	קכ,קכא	כוחות הטומאה
	ליטול הצפרניים	י	כונה לקיום המצוה
קל	בערש"ק	קז	כופר בעיקר
קיז	ליצנות	קז	כותבי פלסטר
קכד	לכבוד שבת	קט	כלאיים
קל	לקצץ צפרני רגלים	קמב	כנסייה הגדולה
ז,ח,צז	לשון	צח	כפירה
ו	לשון היהודי	צח	כשפים
ט,קיד	לשונות עכו"ם	ט	כתב לאומים
פו	לשון יהודי	צג,קב	כתובים
קיד	לשון לטיין	קיז	כתר
קכד	לשם יחוד		— ל —
	לשם יחוד לפני	ה,עד	לאו
קכז	קציצת הצפרניים	קנא	לא לדבר עם התפילין
קכז	לשרוף הצפרניים	מה	לא ילבש גבר
	— מ —	נ	לא ילבש ג' שמלת אשה
פד	מאבד עצמו לדעת	לא	לא ליטול צפרניים
ט,קיא	מאווי	ביום ה'	
עה	מאכל	קכה	לא תסור
ד	מאכלות אסורות	קכז	לבוש
סו	מברשת	ע,פז,צב,צה,ק	לבוש יהודי
	מגדלי בלוריות	קג	לבוש כנעני
	ב,ד,כח,קמא,קסח	קא	לבוש לפי הזמן
קיד	מוח	קד	לבושים מיוחדים
ד,לו	מוטב שיהיו שוגגין	עה	לבושי נכרים
ח,קב	מומר	עב	לבושי עכו"ם
סט	מוסר	עג,צג	לגמור הפרשה שמו"ת
קנט	מורא בית הכנסת	קכו	קודם חצות

מפתח הענינים

קפג

כב	מצורע	לו	מזיד
	מצות גילוח הצפרניים	קכח	מזיק
קכה	בעש"ק	יג, לא, פה	מחאה
קכז	מצות לא תעשה	צג	מחטיא
קכז	מצות עשה	ד	מחלל שם שמים
עז	מצות תפילין	כא, כט, עא	מילה
ט, נו	מצח	כא	מכשפי מצרים
עג	מצילי נפשות		מלבוש
יז, צז	מצרים	ז, ח, יד, נד, צ, צא, צג, צז, קיג,	
קכז	מקום הקציעה	קה	מלבוש בכשרות
ג	מקור טומאת הבלוריות	קצ, קה	מלבוש הכומרים
כח	משחית	י, פו	מלבוש יהודי
	— נ —	ח, קד	מלבושי חזנים
צ	נכוכדנצר	מלבוש עכו"ס צד, קב, קה, קיב	מלבוש עכו"ס צד, קב, קה, קיב
צג, קב	נביאים	קד	מלבוש שחור
ל, קח	נבילה	צח, קב	מלבוש שחץ
ה	נואץ	צ	מלבוש שרים
קכא	נזיר	קל	מלחמת גוג ומגוג
כ	נחמה	צ	מלך
קיט, קכט	נטילת ידיים	נט, צ, צא, קד, קיג, קיז	מנהג
י	נטילת ידיים לאחריה	עב, פב	מנודה לשמים
קכה	נטילת צפרניים	צז	מנחש
קכה	נטילת צפרניים ביום ה'	צו	מנעל
קכה	נטילת צפרניים ביום ו'	ד	מסירת נפש
קכה	נטילת צפרניים בערש"ק	נד, סג	מסלסל בשער
	נטילת צפרניים	נב, נו, עד, קטו	מספריים
קכו	כשחל ער"ש בר"ח	סו, סז	מסרק
עו	נס	קה	מעיינות הרחצה
קכט	נקיות ידיים	קכט	מעשה בחסיד אחד
		קטז	מעשה גוים

מפתח הענינים

קפד

קכו	ענוה	סח	נשים נכריות
קכו	עניות	פט, צו, קכ	נשמה
פח	עניני חוקות הגוים	— ס —	
יא	עצה	ח, צט	סגולה
יב	ערב	קנח	סגולת התפילין
קז	ערב רב	י, קיט, קכו	סדר הקציעה
קיא	ערוה	צה	סדר נאה
צג, ק	עכו"ם	קמז	סופר סת"ם
קיג	עריות	ח, צו, צט, ק, קכא	סטרא אחרא
כג	ערל	לו, צד	סייג
עא	ערלה	עד	סימינאר
ב, קכב, קכה	ערב שבת	קלז	סיפורי צדיקים
קכה	ערב יום טוב	קכז	סכנה
קכא	עשו	כח	סלסול בשערו
— פ —		קטו	סם
ט, מ, ג, ע	פאות הראש	יד, לג	ספר
קטו, קטז, קסג, קסז, קע	פאת זקן	ג	ספר במקום תוכחה
סז, קכד	פוילין	קו, קז, קח	ספרים חיצוניים
פז	פושע ישראל	ה, קיג, קיז	ספר תורה
קלג	פחד	קמו	סת"ם
יג	פסק דין	— ע —	
ה	פרוכת	כא, לא, מא, נט, עא, צג, קב	עבודה זרה
קיז	פריה ורביה	ה, סד	עבירה
קג	פריצות	קו, קלח, קלט, קמא	עולם הבא
פט, צו	פרנס	קלח	עולם הזה
נב	פרנסה	ה	עוסק בתורה
קז	פרעה	ח	עכו"ם
כא, צו	פרצה	ע	עלבונה של תורה
טו	פתי	קא, קז	עמלק
פד			

מפתח הענינים

קפה

ה, כא, סד, סט

ד, לד, מב

ה

לו

קט

קכה

קכה

קלג, קלו

קיז

קרקפתא דלא מנח תפילין

מב, פב, קלט, קמג, קמה

קליפה

קללה

קנין תורה

קנס

קסמים

קציצת הידים

קציצת הרגלים

קריאת שמע

קרקסאות

קרקפתא דלא מנח תפילין

מב, פב, קלט, קמג, קמה

— צ —

צבע

צבע שחור

צדיק

צדיק נסתר

צורת אריה

צורת גוי

צורת ישראל

צידת כלב

ציון

צינור

ציצית הראש

ציצית

יז, כה, כט

לב, מא, צב, צו, קג

צניעות

צלם אלקים

צער

צפנת פענח

צפרניים גדולים

צפרניים שנקצצו

— ר —

קכג

עא

קכד

סח, עו, קו

צו, קמט

צו

ה, קכח

ראש חודש

רבנים

רופא

רעש

רצועה

רצועות אדומות

רשע

— ש —

סו, סז

קח

סט

פד

לז

קח

מה, נה

סג

יג

שבת

שבועה דאורייתא

שדים

שוטה

שופר

שחיטה

שחץ

שטן

שידוך

קט

קנט

פא

קו

ט.

כד

צח

קמט, קסט

קז, קח, קי

קדושה

קדושת בית הכנסת

קדושת התפילין

קול

קול צווחה

קורבה

קטן

קידוש השם

קלות דעת

— ק —

מפתח העננים

קפו

ה	שרי הטומאה	יג	שידוך
לג	שרץ		שיחת חולין
קו	שתייה	קנט	בבית הכנסת
	— ת —		שיחת חולין
יח, צג	תאווה	קנט	בבית המדרש
ח	תאוות עכו"ם	ג	שינוי לנוי ויופי אסורה
קטז	תגלחת	לז	שיקוץ
יג, יד	תוכחה	טז, קכה, קכו	שכחה
עו	תולעים	ז	שכר
ל	תועבה	צג	שמאל
פכ, קלו	תחיית המתים	ז, פז	שמד
צג, קב, קט	תורה	קיז, קנג	שמחה
קיא	תורה שבכתב	ח, צט	שמירה
קיא	תורה שבעל פה	ז, ח, צז	שם
ט, קיא	תיאטער	י, פו	שם יהודי
קיז	תיאטראות	צז	שם קודש
קד	תיבה	קח	ש"ס
תינוקות של בית רבן עד	תינוקות של בית רבן עד	סג, סח, צג, צה	שער
קנה	תיקון חצות	סח	שער השמים
קמט	תיקון נשמה	יז	שער הזקן
נט	תמונה		שערות גדולות
קמז	תמונת האותיות	ג, ד, ה, לה, מב, נ, סא	
ט	תענוגים	י, לא, קכא	שערות הראש
קנו	תענית	סז	שער חזיר
נו	תער	ח	שעת הגזירה
	תפילין	צו	שפלות
י, לח, מב, מד, נו, קלא, קלג, קלד	תפילין מהודרים	ה	ש"ץ
קנב	תפילין של ראש	יח	שקר
ב		כב	שר

*

מפתח שמות הצדיקים

(לפי סדר הא-ב)

פְּדִי שְׂלֵא לַפְּגוּם חַס וְשְׁלוֹם בְּכַבּוֹד הַגְּאוּנִים וְקְדוּשִׁים הוֹחֵלֵט
לְתַאֲר כּוֹלֵם בְּתוֹאֵר שְׁנֵה לְכָל).

— א —

- הגהצה"ק אכרָהֶם חסיד בֶּן הַגְּאוֹן רַבִּי אֱלִיהוּ זצ"ל — לה, סא, צב
- הגהצה"ק בעל אור החיים זצ"ל _____ כט
- הגהצה"ק אורי מסטרעליסק זצ"ל _____ קנא
- הגהצה"ק איסר וְלִמֵּן מְלַצֵּר הַגַּאב"ד סְלוֹצַק זצ"ל _____ נה
- הגהצה"ק אֱלִיהוּ מוֹוִילְנָא זצ"ל _____ נה
- הגהצה"ק אֱלִימֶלֶךְ מְלִיזֶעַנְסַק זצ"ל _____ קכא, קנד
- הגהצה"ק אֱלִימֶלֶךְ הַפֶּהֶן רוֹבֵינְשְׁטֵיין ה' מְרֵאחוֹב זצ"ל — מג, נו, נח
- הגהצה"ק אֱלִיעֶזֶר מִמִּיץ זצ"ל _____ לב
- הגהצה"ק בעל אמרי א"ש זצ"ל _____ קיג
- הגהצה"ק מהר"מ מאַפְטָא זצ"ל _____ קכו
- הגהצה"ק אֲרִיֵה לִיֵּב בְּרֵשֶׁן זצ"ל _____ קסט
- הגהצה"ק אֲרִיז"ל זצ"ל _____ נד, עב, קכז, קסד
- הגהצה"ק אֲשֶׁר זָלִיג מְרַגְלִיּוֹת זצ"ל _____ פא

— ב —

- הגהצה"ק בעל פְּנֵי יִשְׁשֻׁכָּר זצ"ל _____ כט
- הגהצה"ק בעל הַרוֹקֵם זצ"ל _____ לה
- הגהצה"ק בעל הַרְזִ"ה זצ"ל _____ לא

— ד —

הגהצה"ק דברי מנחם להגאון מרימינוב זצ"ל _____ ק
 הגהצה"ק גרד דייטש זצ"ל _____ קיג
 גרד המלך ע"ה _____ מו
 הגהצה"ק גרד סופר סת"ם זצ"ל _____ קמז

— ה —

הגהצה"ק הלל מקאלמייע זצ"ל _____ קיד

— ו —

הגהצה"ק נועלוועלע מינצפערג זצ"ל _____ נד

— ז —

הגהצה"ק י. זאב מינצפרג זצ"ל _____ פ
 הגהצה"ק ר' זושא זצ"ל _____ קמד, קמה
 הגהצה"ק ר' זלמן ביהר"ר יהודה החסיד זצ"ל _____ קס

— ח —

הגהצה"ק חיים וויטאל זצ"ל _____ קכז
 הגהצה"ק חיים פאלאג"י זצ"ל _____ סז
 הגהצה"ק החיד"א זצ"ל _____ נב, קסט
 הגהצה"ק חתם סופר זצ"ל _____ קז, קיא, קיב

— י —

הגהצה"ק יהודה החסיד זצ"ל _____ קס
 הגהצה"ק יהושע אלטר ווילדמאן אבד"ק קאנסקינאלי,
 ואבד"ק ביליראדקי זצ"ל _____ כט, לו, לז, לט

מפתח שמות הצדיקים

קפט

- הגהצה"ק מהר"י מבעלזא זצ"ל _____ קא, קמח
הגהצה"ק ר"י ראזען הרב ברוינסק זצ"ל _____ סח
הגהצה"ק יוסף אלימלך פהנא זצ"ל _____ קלט, קמב
הגהצה"ק יוסף חיים זאנענפעלד זצ"ל _____ לז, נה, נח
הגהצה"ק יוסף יעבץ זצ"ל _____ כט
הגהצה"ק יוסף צבי דושנסקי זצ"ל _____ פ
הגהצה"ק יחיאל מיכל טוקצ'ינסקי זצ"ל _____ מח, נח
הגהצה"ק רבי ייבי סבא זצ"ל _____ קנר
הגהצה"ק ייטב לב זצ"ל _____ צג
הגהצה"ק יעקב אב בית דין זצ"ל _____ צח
הגהצה"ק יעקב אבולאפנא זצ"ל _____ קסד, קסה
הגהצה"ק יעקב דינאווסקי זצ"ל _____ כט, נר, נח
הגהצה"ק יצחק פּרענקיל זצ"ל _____ נו, נח, פ
הגהצה"ק מהר"י פּ בערנשטיין זצ"ל _____ פ
ספר יראים _____ לב
הגהצה"ק ישעיה חשין זצ"ל _____ קנג
הגהצה"ק יהודה פישל ברינשטיין זצ"ל _____ נו, נח
הגהצה"ק ישדאל זאב מינצבערג זצ"ל _____ לט, נו, נז, נח

— ל —

הגהצה"ק לוי יצחק מברדיצ'וב זצ"ל _____ קמא

— מ —

- הגהצה"ק מהר"ם חאגיז זצ"ל _____ קיא, קיב, קיד
הגהצה"ק מהר"ם מרימינוב זצ"ל _____ צג
הגהצה"ק מהר"ם ש"י זצ"ל _____ קי
הגהצה"ק מהר"ן שפירא זצ"ל _____ נד

הגהצה"ק מְכֹלֵי מוֹלָאֵט שׁוּב זצ"ל _____ קלז
 הגהצה"ק הַקְדוֹשׁ מְמוֹנְקָאטשׁ זצ"ל _____ עט
 הגהצה"ק מִשֶׁה מְפַעוֹנָרְסֵק זצ"ל _____ קלט, קמג
 הגהצה"ק מִשֶׁה קְאָרְדוֹנָרִי זצ"ל _____ סד
 הגהצה"ק מִשֶׁה קְלִיעֶרְס זצ"ל _____ מז, נח

— ג —

הגהצה"ק נוֹרַע בִּיהוּרָא זצ"ל _____ קיג

— ס —

הגהצה"ק מְסַעֲלִישׁ זצ"ל _____ קז

— ע —

הגהצה"ק עֲקִיבָא אֵיגֶר זצ"ל _____ מד

— פ —

הגהצה"ק פְּנַחֶס עֲפֶשֶׁטִיין זצ"ל _____ לז, נו, נז

— צ —

הגהצה"ק רצ"ה מוֹיֶדִיטְשׁוּב זצ"ל _____ קיד

הגהצה"ק צְבִי יְחָאזְקָאל מִיכְלָנָהן זצ"ל _____ קסח

הגהצה"ק מְקַאשׁוֹי שְׁלִיט"א _____ קיד

הגהצה"ק מְקַמְאָרְנָא זצ"ל _____ עה, קכט

הגהצה"ק קְדוּשַׁת יוֹם טוֹב זצ"ל _____ צג

— ר —

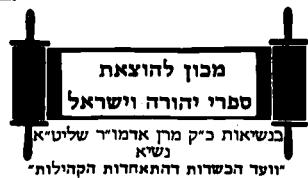
הגהצה"ק מְרַאגָאטְשׁוּב זצ"ל _____ קמג

קצא

— ש —

- הגהצה"ק שאול פראך אברק"ק קאשוי זצ"ל _____ קסד
הגהצה"ק שאול משה זילפרמאן זצ"ל _____ נו
הגהצה"ק שלום יהודה גראס אברק"ק האלמין שליט"א — כ
הגהצה"ק של"ה זצ"ל _____ קסב
הגהצה"ק ר' שלמה קלוגד זצ"ל _____ קב
הגהצה"ק שמואל הומינר זצ"ל _____ קנג
הגהצה"ק שמחה פונם ווערנער זצ"ל _____ נו, נח, פ
הגהצה"ק שמשון פולנסקי זצ"ל _____ נח
הגהצה"ק שניאור זלמן בעל התניא זצ"ל _____ קמו
הגהצה"ק שד שלום מפלזא זצ"ל _____ קלה, קנ

בנשיאות כ"ק מרן ארמו"ר שליט"א
נשיא
"ועד הכשרות והתאחדות הקהילות"

חברה מזכי הרבים העולמי

בנשיאות הרב"ג מוה"ר
רבי שלום והורה גראס שליט"א
רב דקתל "מגן שאול" ד"האלמין"
ור"מ בישבה וכולל "בית ושעו"
"מכון להוראה בשחיטות ובריכות"
c/o RABBI S.Y. GROSS, 4711 12th Ave., Suite A-5
Brooklyn N.Y. 12119

בעל "קובץ ספרים בעניני כשרות" ו' חלקים (מ"ב חיבורים).
שו"ת "עננת ש"י" על או"ח וז"ד (ג' חלקים ועד).
"גמ"ש משפ"י על מאכלות אסורות (רא' חלקים).

**קובץ כל ספרי ניקור המובהקים י' חלקים (ק"ח חיבורים).
"ספרי שמירת המצות והכשרות" ד' חלקים (כ"ח חיבורים).
"מדריך לכשרות ולחזוק הדת" (מ"ב חלקים).**

חדשות בעולם התורני
הופיע ויצא לאור ספרי
"שמירת המצוות כהלכתן"
ארבעה כרכים מהדורים
מכיל קרוב ל-2000 עמודים
מאת הגאון הנודע בשערים מוהר"ר
רבי שלום יודא גראס שליט"א
הסעט הוא יחיד במינו בכל העולם
כולו נסדר במומחיות גדולה חלק
ההלכה משולב למעשה לפי סדרי
החיים שבומננו בכל מכמני התורה
הנהוגים יום ומהם: ה' ציצית,
ס"ת, תפילין, ומזוזות, שבת, וצניעות -
דיני ביהב"נ דיני תפלה - קרה"ת - גיטין -
צורת יהודי - יחוד - צדקה - ועוד.
כבר נדפסו הרבה פעמים
פעם אחר פעם וממש נחטפו מן השוק
לגודל יקר חביבותם.
עת אפשר להשיגם במספר מצומצם
של עותקים וכל הקודם זכה
מחיר הספרים \$28.00
ג.ב. אייב עס ווייטיגט אייך א פירצה אדער
נאבלעסיגקייט אין א געוויסע מצוה און
איר ווילט אויפקלערן די דינים פאר די
מאסען לעילוי נשמת אייערע נאנטע
ולובת הרבים. ביטע רופט: 718-436-8086

חדשות שלא היה לעולמים
ראה זה חדש אשר לא הי' לעולמים סעט שלם בפארמאט
ממצע ומתחד הכולל כל עניני כשרות השייכים בומן הזה
בכל העולם כולו

"קובץ ספרים בעניני כשרות"
ששה חלקים
הסעט כולל הרבה חיבורים אשר
תוכנן רב גווני שלא נראה עדיין
כבושם הזה
9000
הן הענינים הנידונים בסעט הנ"ל ומהם:
אטליז (בוטשער) - דגים - הכשרים - חלב
עכורים - שחיטה - בדיקה - ניקור -
מליחה - משגיחים - קצבים - רכנים -
תולעים - ועוד ועוד

נחוץ כאויר לנשימה לכל בר ישראל לידע המכשולות
השכיחים והיאך להינצל מהם כי זהו הכטחון היחידי שתשאר
ביחו בית נאמן בישראל ומשיכו דורותיו האמונה כד' ובחורתו
הקדושה עד ביאת הגואל (כמבואר בסר"ח סי' ס"א וש"ת
ד"ח ח"א יור"ד סי' ז')

הסעט כולל 2500 עמודים ומחירו \$36.00
להשיג אצל המחבר:
RABBI SHLOM Y. GROSS
4711 / 12th Ave
BROOKLYN N Y 12119